
7 Μαρτιου, 1936
DEM DEUTSCHEN VOLKE
Ομιλία του
Αρχηγού και Καγκελάριου του Ράιχ
Αδόλφου Χίτλερ
στην 7η συνεδρίαση του Ράιχσταγκ

Η ιστορική ομιλία
του Αρχηγού και Καγκελάριου του Ράιχ
Αδόλφου Χίτλερ
στις 7 Μαρτίου, 1936
στην 7η συνεδρίαση του Ράιχσταγκ
με αφορμή την οριστική
απελευθέρωση της Ρηνανίας
από τον γαλλικό ζυγό

Κεντρικός Εκδοτικός Οίκος NSDAP· Φραντς Έερ Νάχφολγκερ, Ε.Π.Ε. Μόναχο

Πηγή:
https://www.reichstagsprotokolle.de/Blatt2_w9_bsb00000142_00067.html

7η Συνεδρία,

Σάββατο, 7 Μαρτίου, 19365.

Η έναρξη της συνεδρίασης κηρύχθηκε από τον Πρόεδρο στις 12:00:01.

Πρόεδρος Γκαίρινγκ: Αρχίζω την έβδομη συνεδρίαση του Ράιχσταγκ.

Προτού μπούμε στην ημερήσια διάταξη, πρέπει να αποδώσουμε ένα φόρο τιμής. Στο διάστημα που πέρασε, δύο **μέλη του Ράιχσταγκ έχασαν τη ζωή τους**.

(Οι βουλευτές σηκώνονται από τις θέσεις τους.)

Πρόκειται για τον βουλευτή του Ράιχσταγκ και κρατικό διοικητή του Ράιχ και περιφερειάρχη **Βίλχελμ Φρίντριχ Λόπερ** και τον βουλευτή του Ράιχσταγκ **Έριχ Σνάιντερ** (Λειψία). Κύριοι βουλευτές μου, δεν χρειάζονται λόγια για να σας υπενθυμίσω τι ζωή γεμάτη θυσίες και αγώνες ήταν η ζωή του συντρόφου μας Λόπερ. Έχουμε μόνο μία υποχρέωση: να τον ακολουθήσουμε, να τον μιμηθούμε.

Εν προκειμένω, πρέπει να θυμηθώ και έναν από τους μαχητές μας που έπεσε στα χέρια δειλών δολοφόνων: τον **Βίλχελμ Γκούστλοφ**, αρχηγό της τοπικής ομάδας του NSDAP για την Ελβετία. Το ίδιο ισχύει και εδώ: η ζωή του, το έργο του, ο θάνατός του αποτελούν παράδειγμα για εμάς.

Σηκωθήκατε από τις θέσεις σας για να τιμήσετε τους νεκρούς και τον δολοφονημένο· το σημειώνω.

Συγκάλεσα το Ράιχσταγκ για την έβδομη συνεδρίασή του. Μόνο ένα θέμα στην **ημερήσια διάταξη**:

Παραλαβή δήλωσης από την κυβέρνηση του Ράιχ.

Παρακαλώ τον Αρχηγό, να πάρει τον λόγο.

Αδόλφος Χίτλερ, Αρχηγός και καγκελάριος του Ράιχ:

Άνδρες του γερμανικού Ράιχσταγκ! Ο Πρόεδρος του γερμανικού Ράιχσταγκ, ο σύντροφος του κόμματος Γκαίρινγκ, συγκάλεσε τη σημερινή συνεδρίαση κατόπιν αιτήματός μου για να σας δώσει την ευκαιρία να ακούσετε μια δήλωση της κυβέρνησης του Ράιχ σχετικά με τα ζητήματα που ενστικτωδώς θεωρούνται όχι μόνο από εσάς αλλά και από ολόκληρο το γερμανικό λαό σαν σημαντικά, αν όχι αποφασιστικά.

Όταν, στις γκρίζες ημέρες του Νοεμβρίου του 1918, έπεσε η αυλαία της αιματηρής τραγωδίας του Μεγάλου Πολέμου, εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο πήραν έναν αναστεναγμό ανακούφισης. Σαν προάγγελος της άνοιξης, απλώθηκε η ελπίδα στους λαούς, ότι όχι μόνο έληξε ένα από τα πιο θλιβερά γεγονότα της ανθρώπινης ιστορίας, αλλά ότι μια εποχή που ήταν εσφαλμένη και επομένως επικίνδυνη είχε φτάσει στο σημείο της ιστορικής καμπής της.

Μέσα από όλες τις πολεμικές κραυγές, μέσα από άγριες απειλές, κατηγορίες, κατάρες και καταδίκες, οι απόψεις του Αμερικανού Προέδρου είχαν φτάσει στα αυτιά της ανθρωπότητας, που μιλούσαν για μια νέα εποχή και έναν καλύτερο κόσμο. Σε 17 σημεία συνολικά, δόθηκε στους λαούς ένα σχέδιο για μια τέτοια νέα τάξη των εθνών και άρα της ανθρωπότητας. Ό,τι κι αν είχε παρουσιαστεί ή είχε εκδοθεί σε αυτά τα σημεία αναμφίβολα υπήρχε ένα πράγμα: η διαπίστωση ότι μια μηχανική αποκατάσταση των προηγούμενων καταστάσεων, θεσμών και απόψεων θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε παρόμοιες συνέπειες σε σύντομο χρονικό διάστημα. Και το γοητευτικό σε αυτές τις θέσεις ήταν ότι προσπάθησαν με αδιαμφισβήτητη μεγαλοπρέπεια να δώσουν νέους νόμους στη συνύπαρξη των εθνών και να τη γεμίσουν με ένα νέο πνεύμα, από το οποίο θα μπορούσε να αναπτυχθεί και να ευημερήσει ο θεσμός που θα έπρεπε να είναι μια ένωση όλων των εθνών, που θα ένωνε τα έθνη όχι μόνο εξωτερικά, αλλά κυρίως να τα φέρει πιο κοντά εσωτερικά με αμοιβαίο σεβασμό και αμοιβαία κατανόηση.

Κανένας λαός δεν είναι πιο εθισμένος στη μαγική δύναμη αυτής της φαντασίας από το γερμανικό. Είχε την τιμή να αγωνιστεί ενάντια σε έναν κόσμο και την ατυχία να χάσει σε αυτόν τον αγώνα. Αλλά σαν ηττημένος φορτώθηκε με την κατάρα της ευθύνης για έναν αγώνα που αυτός ο λαός ούτε τον περίμενε, ούτε τον ήθελε ποτέ. Ο γερμανικός λαός πίστεψε σε αυτές τις θέσεις με τη δύναμη ενός που έχει απελπιστεί από τον εαυτό του αλλά και από τον κόσμο. Έτσι ξεκίνησε ο δρόμος του στην πιο οδυνηρή του εποχή. Όλοι μας, εδώ και πολλά χρόνια, ήμασταν θύματα αυτής της φανταστικής πεποίθησης και άρα και τα αντικείμενα των τρομερών συνεπειών της. Σκοπός αυτών των δηλώσεων δεν είναι να εκφράσουν τη φοβερή απογοήτευση που είχε κυριέψει όλο και περισσότερο τον λαό μας. Δεν θέλω να μιλήσω για την απόγνωση και τον πόνο και τη δυστυχία που έφεραν αυτά τα χρόνια στον γερμανικό λαό και σε εμάς. Είχαμε μπει σε έναν πόλεμο, για το ξέσπασμα του οποίου ήμασταν το ίδιο αθώοι ή το ίδιο ένοχοι με τους υπόλοιπους λαούς. Αλλά ακριβώς επειδή εμείς είμαστε αυτοί που κάναμε τις περισσότερες θυσίες είμαστε και αυτοί που πιστέψαμε πιο εύκολα ότι θα έρθει μια καλύτερη εποχή.

Αυτήν τη μετατροπή όμως, αυτής της ευφάνταστης εικόνας μιας νέας

εποχής και της ανθρώπινης εξέλιξης σε μια θλιβερή πραγματικότητα δεν την βιώσαμε μόνο εμείς, αλλά και οι νικητές.

Έχουν περάσει 17 χρόνια από τότε που οι πολιτικοί της εποχής εκείνης συγκεντρώθηκαν στις Βερσαλλίες για να αποφασίσουν μια νέα παγκόσμια τάξη. Αρκετός χρόνος για να μπορέσουμε να κρίνουμε τη γενική τάση μιας εξέλιξης. Δεν είναι απαραίτητο να αναζητήσουμε και να συσχετίσουμε εδώ από τις πηγές της λογοτεχνικής ή δημοσιογραφικής δραστηριότητας τις κριτικές φωνές για αυτή την περίοδο για να καταλήξουμε σε ένα οριστικό συμπέρασμα· όχι, αρκεί να ρίξουμε μια ματιά στον σημερινό κόσμο, στις πραγματικές του εμπειρίες, στις ελπίδες και στις απογοητεύσεις του, στις κρίσεις και στους αγώνες του, για να πάρουμε μια ξεκάθαρη απάντηση στο ερώτημα της σωστής εκτίμησης αυτής της εξέλιξης.

Αντί για τα ζεστά συναισθήματα μιας σταδιακής χαλάρωσης των ανθρωπίνων αντιθέσεων, βιώνουμε την ανησυχητική αναταραχή, η οποία δεν φαίνεται να μειώνεται, αλλά δυστυχώς να αυξάνεται. Η υποψία και το μίσος, ο φθόνος και η απληστία, η δυσπιστία και η καχυποψία είναι τα απτά και ορατά συναισθήματα που κυριαρχούν στα έθνη. Αυτή η ειρήνη, που κάποτε θα έπρεπε να είναι η τελευταία πέτρα πάνω από την ταφόπλακα του τάφου του πολέμου, έγινε ο σπόρος του δράκου για νέους αγώνες. Από τότε, όπου κι αν κοιτάξουμε, βλέπουμε την εμφάνιση εσωτερικών και εξωτερικών αναταραχών. Δεν περνάει χρόνος χωρίς να ακουστεί ο ήχος των όπλων, κάπου σε αυτή τη γη, αντί να χτυπούν οι καμπάνες της ειρήνης.

(Πολύ σωστά!)

Ποιος μπορεί να εκπλαγεί που μια τόσο τραγική απογοήτευση έχει κλονίσει την εμπιστοσύνη και στο εσωτερικό των εθνών για την ορθότητα μιας παγκόσμιας τάξης που φαίνεται να αποτυγχάνει με τόσο καταστροφικό τρόπο;

(Πολύ σωστά! και χειροκροτήματα.)

Νέες ιδέες προσπαθούν να κυριεύσουν τους ανθρώπους και να στείλουν όσους κερδίσουν να πολεμήσουν για νέες κατακτήσεις. Η παγκόσμια ιστορία κάποτε θα αποδείξει ότι από το τέλος του Μεγάλου Πολέμου, η γη μαστίζεται από πνευματικές, πολιτικές και οικονομικές ανατροπές, παρόμοιες με εκείνες που συνήθως συμβαίνουν μόνο κάθε χίλια χρόνια, για να δώσουν στα έθνη και στις ηπείρους το ιδιαίτερο νόημα και το χαρακτήρα τους. Σκεφτείτε: Από τότε, η ένταση μεταξύ των εθνών έχει γίνει μεγαλύτερη από ποτέ. Η μπολσεβίκικη επανάσταση, όχι μόνο άφησε το στίγμα της σε μια από τις μεγαλύτερες αυτοκρατορίες στη γη εσωτερικά, αλλά εξωτερικά την τοποθέτησε σε μια αγεφύρωτη ιδεολογική και θρησκευτική αντίθεση με τα γύρω έθνη και κράτη.

Δεν είναι μόνο οι γενικές ανθρώπινες, οικονομικές ή πολιτικές πεποιθήσεις που καταρρέουν και θάβουν τους παλαιότερους εκπροσώπους τους, τα κόμματα, τις οργανώσεις και τα κράτη· όχι, ένας

κόσμος υπερφυσικών ιδεών γκρεμίζεται, ένας θεός εκθρονίζεται, θρησκείες και εκκλησίες εξαλείφονται, η μετά θάνατον ζωή ερημώνεται και ένας βασανιστικός κόσμος διακηρύσσεται σαν το μόνο πράγμα που υπάρχει. Οι αυτοκρατορίες και τα βασίλεια καταρρέουν και ξεριζώνονται σταδιακά, ακόμη και από τη μνήμη, ακριβώς όπως, αντίστροφα, τα έθνη εγκαταλείπουν τις κοινοβουλευτικές δημοκρατίες για να τις αντικαταστήσουν με τις νέες ιδέες του κράτους. Παράλληλα μ' αυτό, οι οικονομικές αρχές που παλιότερα αποτελούσαν τη βάση της ανθρώπινης κοινωνικής ζωής, καταργούνται και αντικαθίστανται από αντίθετες αντιλήψεις. Εν τω μεταξύ, η φρίκη της ανεργίας και μαζί της η πείνα και η δυστυχία βυθίζουν τα έθνη και κατακλύζουν εκατομμύρια ανθρώπους. Αυτή όμως η έκπληκτη ανθρωπότητα βλέπει ότι ο θεός του πολέμου δεν έχει βγάλει την πανοπλία του, αλλά, αντίθετα, περπατά πάνω στη γη πιο βαριά θωρακισμένος από ποτέ. Αν στο παρελθόν υπήρχαν στρατοί εκατοντάδων χιλιάδων που υπερασπίζονταν τους στόχους μιας ιμπεριαλιστικής πολιτικής δυναστείας, ενός υπουργικού συμβουλίου ή μιας εθνικότητας, σήμερα υπάρχουν στρατοί εκατομμυρίων που ετοιμάζονται για πόλεμο για νέες πνευματικές ιδέες, για παγκόσμιες επαναστάσεις, για μπολσεβικισμό ή ακόμη και για είδωλα του «ποτέ ξανά πόλεμος»...

(Χειροκρτοτήματα.)

...και γι' αυτό κινητοποιούν τους λαούς.

Βουλευτές μου! Αν παρουσιάζω αυτά τα γεγονότα σε εσάς και στον γερμανικό λαό το κάνω λιγότερο για να σας κάνω να καταλάβετε το μεγαλείο των καιρών που ζούμε, και περισσότερο για να σας αποδείξω την ανεπάρκεια του πνευματικού και υλικού έργου εκείνων που κάποτε δήλωσαν ότι κλήθηκαν για να χαρίσουν στον κόσμο μια νέα εποχή ειρηνικών εξελίξεων και ευλογημένης ευημερίας.

(Πολύ σωστά! και χειροκροτήματα.)

Και αυτή τη στιγμή θα ήθελα να επισημάνω και κάτι άλλο: δεν φταίμε εμείς γι' αυτή την εξέλιξη· γιατί δεν είχαμε τη δύναμη, ούτε την ικανότητα, μετά την φοβερή κατάρρευση και την εποχή της ταπείνωσης και της ανυπεράσπιστης καταπίεσης, να δώσουμε στον κόσμο ιδέες ή ακόμα και να καθορίσουμε τους νόμους της ζωής. Αυτό το έκαναν οι ισχυροί κυβερνήτες αυτής της γης. Η Γερμανία, όμως, για πάνω από 15 χρόνια κυβερνιόταν απ' αυτούς.

Θα το αναφέρω παρακάτω, επειδή θα ήθελα να ανοίξω τα μάτια του γερμανικού λαού και ίσως άλλων ανθρώπων στη συνειδητοποίηση ότι είναι εφαρμογή λαθών, γιατί και οι εσφαλμένες αρχές οδηγούν σε πεπλανημένα, λανθασμένα αποτελέσματα.

(Πολύ σωστά!)

Το γεγονός ότι εμείς οι ίδιοι, σαν θύματα αυτής της εξέλιξης, έχουμε

πληγεί ιδιαίτερα σκληρά οφείλεται, όπως ήδη τονίστηκε, εν μέρει στη μεγάλη πτώση μας. Αλλά το γεγονός ότι ολόκληρος ο κόσμος έπεσε σ' αυτή την εποχή των διαρκών εντάσεων και των διαρκών κρίσεων οφείλεται στην έλλειψη λογικής και διορατικότητας με την οποία αντιλαμβάνονται και αντιμετωπίζονται τα προβλήματα των εθνών μεμονωμένα και μεταξύ τους.

(Πολύ σωστά!)

Η εξέλιξη αυτή όμως ξεκίνησε από εκείνη την ατυχή συνθήκη, η οποία κάποτε στην ιστορία θα θεωρηθεί σαν έργο ανθρώπινης μυωπίας και παράλογων παθών, σαν πρότυπο παραδείγματος για το πώς δεν πρέπει να τερματίζει κανείς τους πολέμους, αν δεν σκοπεύει να φέρει νέες αναταραχές στα έθνη.

(Θυελλώδες χειροκρότημα.)

Από το πνεύμα αυτής της συνθήκης, προέρχεται και η στενή σύνδεσή της με τη σύσταση της Κοινότητας των Εθνών, που επιβάρυνε την Κοινωνία των Εθνών και, συνεπώς επέφερε, την υποτίμησή της. Από τότε, υπάρχει μια ανισότητα ανάμεσα στον κόσμο που διαιρέθηκε από τη συνθήκη ειρήνης σε ηττημένους, δηλαδή σε αυτούς που δεν έχουν δικαιώματα, και στους νικητές, δηλαδή σε αυτούς που μόνο έχουν δικαιώματα και τις μοναδικές αρχές της Κοινωνίας των Εθνών σαν κοινότητας ελεύθερων και ίσων εθνών.

Από την πνευματική ατμόσφαιρα αυτής της συνθήκης προήλθε και η κοντόφθαλμη αντιμετώπιση πολλών πολιτικών και οικονομικών ζητημάτων του κόσμου. Τα εθνικά σύνορα δεν χαράχθηκαν σύμφωνα με τις σαφείς ανάγκες της ζωής και με τον σεβασμό στις παραδόσεις, αλλά κυριαρχούνταν από την σκέψη της εκδίκησης και των αντιποίνων και έτσι και πάλι συνοδεύονταν από τα συναισθήματα του φόβου και της ανησυχίας για την εκδίκηση που θα μπορούσε να προκύψει από αυτό.

Υπήρξε μια στιγμή, που ήταν στο χέρι των πολιτικών, με μια απλή έκκληση στη λογική αλλά και στις καρδιές των στρατιωτών των εκατομμυρίων στρατευμάτων των εθνών που πολεμούσαν, να ξεκινήσουν μια αδελφική κατανόηση, που ίσως θα διαρκούσε στον κόσμο για αιώνες για τη συνύπαρξη των εθνών και των κρατών και θα έδινε ατελείωτη ανακούφιση. Έγινε το ακριβώς αντίθετο.

Το χειρότερο όμως είναι ότι το πνεύμα του μίσους αυτής της συνθήκης πέρασε στη γενική νοοτροπία των εθνών, ότι άρχισε να μολύνει και έτσι να κυριαρχεί στην κοινή γνώμη, και ότι τώρα από αυτό το πνεύμα του μίσους άρχισε να θριαμβεύει η παράνοια, η οποία αγνοούσε τα πιο φυσικά προβλήματα της ζωής των εθνών, ακόμη και τα πιο προσωπικά συμφέροντα και τα κατέστρεφε με το δηλητήριο των τυφλωμένων παθών.

Το γεγονός ότι ο κόσμος σήμερα μαστίζεται από μεγάλες καταστροφές δεν μπορεί να αγνοηθεί ή να αμφισβητηθεί. Το χειρότερο όμως είναι ότι από το πνεύμα αυτής της ξεροκεφαλιάς όχι μόνο δεν

θέλουν να δουν τις αιτίες αυτής της δυστυχίας, αλλά μάλλον στην πραγματικότητα απολαμβάνουν αυτή τη δυστυχία και, σε δημόσιες συζητήσεις, με περισσότερη ή λιγότερη ευχαρίστηση διαπιστώνουν το πόσο απειλούνται ή κινδυνεύουν οι δυνατότητες ζωής του ενός ή του άλλου λαού.

Το γεγονός ότι ο κόσμος, για παράδειγμα, δεν θέλει να δείξει κατανόηση για τα αίτια και τη σοβαρότητα της διεκδίκησης για την επιβίωση του γερμανικού λαού, είναι λυπηρό. Αλλά αυτό που είναι εντελώς συγκλονιστικό είναι, ότι μπορείς να διαβάζεις σε τόσα πολλά όργανα του Τύπου καθημερινά την ικανοποίηση με την οποία αντιλαμβάνονται τις ανησυχίες, που συνοδεύουν αναπόφευκτα τη ζωή του λαού μας. Όσον αφορά τους ασήμαντους λογοτέχνες, αυτό μπορεί να συνεχιστεί. Είναι όμως κακοήθεια, όταν ακόμη και οι πολιτικοί αρχίζουν να βλέπουν τα εμφανή ή τα υποτιθέμενα σημάδια της δυστυχίας ενός λαού σαν θετικές στιγμές για την αξιολόγηση της γενικής κατάστασης και του μέλλοντός του.

Αυτό όμως ξεκίνησε το 1918. Εκείνη την εποχή, άρχισε με ιδιαίτερα επιτακτικό τρόπο η «τέχνη της διακυβέρνησης», η οποία δημιουργεί προβλήματα μέσω της παράνοιας και στη συνέχεια είτε απογοητεύεται από την λύση τους είτε συνεχίζει να ουρλιάζει από φόβο.

(Πολύ σωστά!)

Αυτή η παράνοια, που παραβλέπει τελείως το γεγονός, ότι οι μη ιστορικές κρατικές εθνικές καταστροφές, δεν εξαλείφουν τον πραγματικό ιστορικό παράγοντα ενός λαού, αλλά μόνο δυσκολεύουν ή καθιστούν αδύνατη την πιθανή άσκηση των ζωτικών συμφερόντων, και την οργάνωση για την διεκδίκηση της ύπαρξής του.

Αυτή ήταν η παράνοια, η οποία, για παράδειγμα, στην περίπτωση της Γερμανίας, ενός έθνους 65 εκατομμυρίων, με επιστημονικές μεθόδους, πρώτα απέκοψε όλες τις πιθανές προσπάθειες επιβίωσης σε σχέση με τον έξω κόσμο, έκλεψε όλους τους οικονομικούς δεσμούς, κατέσχεσε όλα τα ξένα κεφάλαια, κατέστρεψε το εμπόριο, μετά φόρτωσε αυτό το λαό με ένα αδιανόητο αστρονομικό χρέος, και τελικά για να μπορέσει να ξεπληρώσει αυτό το χρέος, του έδωσε ξένα δάνεια για να μπορέσει να πληρώσει τους τόκους των δανείων, προώθησε τις εξαγωγές με κάθε κόστος, περιόρισε τις διεξόδους των αγορών, οδηγώντας έτσι αυτόν τον λαό σε τρομερή φτωχοποίηση και εξαθλίωση και τώρα παραπονιέται για την έλλειψη πληρωμών ή για κακή θέληση.

(Είναι αλήθεια!)

Αυτό είναι όμως που λέμε «σοφή τέχνη διακυβέρνησης!»

(Δυνατά μπράβο και χειροκροτήματα.)

Βουλευτές μου άνδρες του γερμανικού Ράιχσταγκ! Αν ασχολούμαι με αυτά τα ψυχολογικά προβλήματα τόσο λεπτομερώς, είναι επειδή πι-

στεύω ότι χωρίς ένα αναπροσανατολισμό του τρόπου θεώρησης της δομής των διεθνών μας σχέσεων με τα άλλα έθνη, το αποτέλεσμα μιας πραγματικής ειρήνης της ανθρωπότητας δεν θα επιτευχθεί ποτέ. Ακόμη και οι σημερινές μοιραίες εντάσεις που επικρατούν στην Ευρώπη οφείλουν την εμφάνισή τους σ' αυτή την αληθινά κραυγαλέα παράνοια, με την οποία πιστεύουν ότι μπορούν να ξεπεράσουν με ευκολία τα πιο φυσικά συμφέροντα των εθνών.

(Πολύ σωστά!)

Υπάρχουν σήμερα πολιτικοί, που φαίνεται να αισθάνονται ασφαλείς μόνο όταν η εσωτερική σχέση των γειτονικών λαών με τις δυνατότητες διαβίωσης τους είναι όσο το δυνατόν δυσμενέστερη, και μάλιστα όσο πιο δυσμενέστερη, τόσο πιο θριαμβευτική τους φαίνεται η επιτυχία της «μακρόπνοης» πολιτικής τους.

Θα ήθελα ο γερμανικός λαός να μάθει από αυτή την παράλογη συμπεριφορά και να μην κάνει παρόμοια λάθη. Θα ήθελα το γερμανικό έθνος να μάθει να βλέπει στα έθνη ιστορικές πραγματικότητες, τις οποίες ο φαντασιόπληκτος μπορεί να αγνοήσει, αλλά στην πραγματικότητα δεν μπορούν να αγνοηθούν, ότι είναι παράλογο να θέλουμε να φέρουμε αυτές τις ιστορικές πραγματικότητες σε αντίθεση με τις απαιτήσεις της πιθανής διεκδίκησης της ζωής τους και με τις κατανοητές αξιώσεις τους για τη ζωή.

Θα ήθελα λοιπόν ο γερμανικός λαός να κατανοήσει τα εσωτερικά κίνητρα της εθνικοσοσιαλιστικής εξωτερικής πολιτικής, την οποία, για παράδειγμα, θεωρεί και πολύ οδυνηρή, ότι η πρόσβαση ενός λαού 33 εκατομμυρίων ανθρώπων στη θάλασσα μέσω της πρώην επικράτειας του Ράιχ την οποία όμως θεωρεί παράλογη, επειδή αντιλαμβάνεται ότι είναι αδύνατον να αρνηθεί κανείς σε ένα τόσο μεγάλο κράτος την πρόσβαση στη θάλασσα. Δεν μπορεί να είναι ο σκοπός και το νόημα μιας ανώτερης εξωτερικής πολιτικής να προκαλέσει συνθήκες, που αναπόφευκτα θα φώναζαν για άμεση αλλαγή. Είναι βεβαίως πιθανό ότι, ειδικά με την προσφυγή στην «εξουσία», οι πολιτικοί να μπορούν να διαπράττουν τέτοιου είδους παραβιάσεις των φυσικών ζωτικών συμφερόντων. Αλλά όσο περισσότερο και όσο πιο συχνά και σε πιο σοβαρές περιπτώσεις συμβαίνει αυτό, τόσο μεγαλύτερη θα είναι η πίεση μετά την αποφόρτιση των αποθηκευμένων και καταπιεσμένων δυνάμεων και ενεργειών.

Αυτό στη συνέχεια οδηγεί στη συσσώρευση όλο και πιο νέων μέσων άμυνας αυξάνοντας έτσι αναπόφευκτα την αντίδραση των ζωτικών ενεργειών του λαού που πρόκειται να συμπιεστεί. Και τότε ο κόσμος βρίσκεται σε μια φοβερή αναταραχή και έχει ένα προαίσθημα για τις επικείμενες εκρήξεις και δεν θέλει να αναγνωρίσει ότι στην πραγματικότητα μόνο η παράνοια των λεγόμενων πολιτικών του είναι υπεύθυνη για αυτές τις απειλητικές εξελίξεις. Πόσες έγνοιες θα είχε γλιτώσει η ανθρωπότητα και ιδιαίτερα οι ευρωπαϊκοί λαοί, αν είχαν σεβαστεί τις φυσικές και αυτονόητες συνθήκες διαβίωσης και αν είχαν ληφθεί υπόψη στον πολιτικό σχεδιασμό του ευρωπαϊκού ζωτικού χώ-

ρου καθώς και στην οικονομική συνεργασία! Αυτό όμως μου φαίνεται απαραίτητο αν θέλουμε να επιτύχουμε καλύτερα και πιο ικανοποιητικά αποτελέσματα στο μέλλον από ό,τι σήμερα.

Και αυτό ισχύει ιδιαίτερα για την Ευρώπη. Οι ευρωπαϊκοί λαοί αποτελούν μια οικογένεια σε αυτόν τον κόσμο, συχνά λίγο εριστική, αλλά παρ' όλα αυτά είναι συγγενικοί μεταξύ τους, αδελφοποιημένοι και συγγενικοί εξ αίματος, δεν μπορούν να διαχωριστούν πνευματικά και πολιτισμικά και οικονομικά, ούτε καν να σκέφτονται χωριστά. Οποιαδήποτε προσπάθεια να δούμε και να αντιμετωπίσουμε τα ευρωπαϊκά προβλήματα διαφορετικά από τους νόμους μιας ψυχρής και ανώτερης λογικής, θα οδηγήσει σε αντιδράσεις που θα είναι δυσάρεστες για όλους. Ζούμε σε μια εποχή εσωτερικής κοινωνικής και κοινωνικοοικονομικής ισορροπίας μεταξύ των λαών. Ο πολιτικός που δεν αντιλαμβάνεται το νόημα αυτής της εποχής και δεν προσπαθεί να μειώσει τις εντάσεις και, αν είναι δυνατόν, να εξαλείψει τις εντάσεις στο λαό του μέσω συμβιβαστικών παραχωρήσεων, θα υποκύψει κάποια μέρα στις εκρήξεις που θα οδηγήσουν αναπόφευκτα είτε στην εξισορρόπηση είτε, το πιο πιθανό, θα αφήσουν πίσω τους ένα χαοτικό πεδίο με ερείπια.

Είναι σοφό για μια κυβέρνηση να βάζει τα χαλινάρια σε μια ταραχώδη παράνοια αλλά και να υπακούει στην προφανή παρόρμηση των καιρών και να σκεφτεί να προχωρήσει προς την κοινωνική ισορροπία που θα μειώσει το ένα άκρο, χωρίς να υποκύψει στο άλλο άκρο. Σήμερα μπορεί να γίνει η προφητεία για την Ευρώπη ότι, όπου αυτή η διαδικασία δεν διευθύνεται με τόσο έξοχο τρόπο ή ακόμα και αποτυγχάνει, οι εντάσεις θα αυξηθούν, ώστε τελικά, υπακούοντας στο πνευματικό ρεύμα της εποχής, θα επιταχύνουν αυτόματα την εξισορρόπηση. Είναι όμως και μέρος της σοφίας της οικοδόμησης και της διατήρησης μιας οικογένειας εθνών, όπως αυτή που υπάρχει στην Ευρώπη, αυτοί οι εσωτερικοί νόμοι να εφαρμόζονται και σε υπερεθνικό επίπεδο. Δεν είναι συνετό να φανταστούμε ότι μπορούμε να διατηρήσουμε για μεγάλο χρονικό διάστημα σε ένα τόσο περιορισμένο χώρο όπως η Ευρώπη μια κοινότητα εθνών με διαφορετικά νομικά συστήματα και νομικές αξίες.

(Θυελλώδες χειροκρότημα.)

Κάθε τέτοια προσπάθεια οδηγεί σε μια φόρτιση των ενεργειών της θέλησης όσων πλήττονται από την αδικία και επομένως, φυσικά, σε μια φόρτιση της ψυχολογίας του φόβου στους ενόχους.

Πιστεύω όμως ότι μια τέτοια εξέλιξη δεν είναι μόνο παράλογη, αλλά αντίθετα, είναι άσκοπη και πολύ επικίνδυνη. Πιστεύω ότι είναι ιδιαίτερα κρίσιμο όταν υπάρχει και μια πνευματική υποκίνηση που, βασισμένη σε κοντόφθαλμους συγγραφείς και διεθνώς γνωστούς ταραχοποιούς,...

(Πολύ σωστό!)

...κινητοποιεί το πάθος των μαινόμενων και μπερδεμένων μαζών του λαού, πίσω από αυτόν τον παραλογισμό. Όταν εκφράζω αυτούς τους

φόβους, απλώς εκφράζω αυτό που εκατομμύρια άνθρωποι υποψιάζονται, αισθάνονται ή βιώνουν, χωρίς ίσως να μπορούν να εξετάσουν τις βαθύτερες αιτίες. Αλλά έχω το δικαίωμα να σας ξεκαθαρίσω τις απόψεις μου, κύριοι βουλευτές του Ράιχσταγκ, γιατί είναι ταυτόχρονα η εξήγηση της δικής μας πολιτικής εμπειρίας, της εργασίας μας στο εσωτερικό του λαού και της εξωτερικής μας στάσης.

Αν ο υπόλοιπος κόσμος μιλάει συχνά για ένα «γερμανικό ζήτημα», τότε θα ήταν συνετό να καταλήξουμε ταυτόχρονα σε μια αντικειμενική διευκρίνιση για την φύση αυτού του ζητήματος. Για κάποιους, αυτό το ζήτημα βρίσκεται στο γερμανικό καθεστώς, στις διαφορές μεταξύ του γερμανικού καθεστώτος και των άλλων καθεστώτων, που δεν τις αντιλαμβάνονται καθόλου, στον λεγόμενο επανεξοπλισμό που εκλαμβάνεται σαν απειλητικός και σε όλα όσα νομίζει κανείς ότι μπορεί να δει σαν αντικατοπτρισμό στα αποτελέσματα αυτού του επανεξοπλισμού. Για πολλούς, αυτό το ζήτημα έχει τις ρίζες του στον υποτιθέμενο πόθο του γερμανικού λαού για πόλεμο, στις υπομονετικές του επιθετικές προθέσεις ή στη διαβολική του ικανότητα να ξεγελά τους αντιπάλους του.

Όχι, κύριοι πολιτικάντηδες! Το γερμανικό ζήτημα είναι κάτι εντελώς διαφορετικό. Εδώ ζουν, σε ένα πολύ περιορισμένο και όχι παντού έφορο έδαφος, 67 εκατομμύρια άνθρωποι. Αυτό σημαίνει περίπου 142 άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Αυτοί οι άνθρωποι δεν είναι λιγότερο εργατικοί από ό,τι οι άλλοι ευρωπαϊκοί λαοί, αλλά ούτε και λιγότερο απαιτητικοί. Δεν είναι λιγότερο έξυπνοι και δεν έχουν λιγότερη θέληση για να ζήσουν. Δεν έχουν την ίδια επιθυμία να αφεθούν να εκτελεστούν ηρωικά για κάποια φαντασία με οποιοδήποτε τίμημα, όπως, ας πούμε, οι Γάλλοι ή οι Άγγλοι. Δεν είναι, όμως, ούτε πιο δειλοί και σε καμία περίπτωση δεν είναι πιο άτιμοι από τους πολίτες των άλλων ευρωπαϊκών εθνών.

(Συνεχές θυελλώδες χειροκρότημα.)

Κάποτε είχαν μπει σε έναν πόλεμο στον οποίο δεν πίστευαν περισσότερο από τους άλλους Ευρωπαίους και για τον οποίο είχαν εξίσου μικρή ευθύνη.

Ο σημερινός νεαρός Γερμανός των είκοσι πέντε ετών είχε μόλις γιορτάσει τα πρώτα του γενέθλια στα προπολεμικά χρόνια και στην αρχή του πολέμου, οπότε, δύσκολα μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για αυτήν την καταστροφή των εθνών. Ακόμη και ο νεότερος Γερμανός που θα μπορούσε να είναι υπεύθυνος γι' αυτόν ήταν είκοσι πέντε ετών όταν καθορίσθηκε η ηλικία ψηφοφορίας στη Γερμανία, επομένως σήμερα είναι τουλάχιστον πενήντα ετών. Αυτό σημαίνει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ανδρών του γερμανικού λαού απλά αναγκάστηκε να συμμετάσχει στον πόλεμο, όπως και το μεγαλύτερο μέρος των επιζώντων από τον γαλλικό ή τον αγγλικό λαό. Αν ήταν αξιοπρεπείς, έκαναν τότε το καθήκον τους, εφόσον ήταν ήδη ενήλικες, με τον ίδιο ακριβώς τρόπο όπως κάθε αξιοπρεπής Γάλλος και Άγγλος. Αν δεν ήταν αξιοπρεπείς, απέφυγαν να το κάνουν αυτό και ίσως κέρδισαν χρήματα ή

εργάστηκαν για την επανάσταση. Αυτοί οι άνθρωποι δεν είναι πλέον στις τάξεις μας σήμερα, αλλά ζουν ως επί το πλείστον σαν μετανάστες με κάποιον διεθνή οικοδεσπότη.

(Και πάλι θυελλώδες χειροκρότημα.)

Αυτός ο γερμανικός λαός έχει εξίσου πολλά πλεονεκτήματα με άλλους λαούς, και φυσικά εξίσου πολλά μειονεκτήματα και αδυναμίες. Το γερμανικό ζήτημα έγκειται στο γεγονός ότι αυτός ο λαός, για παράδειγμα ακόμη και μέχρι το 1935, και με βάση ένα αδίκημα που δεν είχε διαπράξει ποτέ, έπρεπε να έχει λιγότερα δικαιώματα κάτι που είναι αφόρητο για έναν λαό που αγαπά την τιμή, ένα μαρτύριο για ένα εργατικό λαό και μια οργή για έναν έξυπνο λαό.

(Επιδοκιμασίες.)

Το γερμανικό ζήτημα συνίσταται επίσης στο γεγονός ότι, μέσω ενός συστήματος παράλογων ενεργειών, μέτρων και υποκινήσεων γεμάτες μίσος, επιχειρείται να γίνει ακόμη πιο δύσκολη ο ήδη σκληρός αγώνας για τη διεκδίκηση του δικαιώματος στη ζωή και όχι μόνο να γίνει απλώς δύσκολη τεχνητά, αλλά διεστραμμένα και παράλογα· διότι ο υπόλοιπος κόσμος δεν ωφελείται στο ελάχιστο από αυτή την παρεμπόδιση του γερμανικού βιοτικού επιπέδου.

Ο γερμανικός πληθυσμός έχει 18 φορές λιγότερη γη ανά κεφαλή από ό,τι, για παράδειγμα, ένας Ρώσος. Είναι κατανοητό πόσο δύσκολος πρέπει να είναι και είναι πράγματι ο αγώνας για το καθημερινό ψωμί. Χωρίς την αποτελεσματικότητα και την εργατικότητα του Γερμανού αγρότη και την οργανωτική ικανότητα του γερμανικού λαού, η διαβίωση αυτών των 67 εκατομμυρίων ανθρώπων θα ήταν δύσκολα εφικτή. Ωστόσο, τι πρέπει να σκεφθούμε για την πνευματική αφέλεια εκείνων που ενδεχομένως αντιλαμβάνονται αυτές τις δυσκολίες, αλλά παρ' όλα αυτά χαίρονται με παιδαριώδη τρόπο σε άρθρα εφημερίδων, δημοσιεύματα και διαλέξεις για την δυστυχία μας και μάλιστα εντοπίζουν θριαμβευτικά κάθε ένδειξη αυτής της εσωτερικής μας δυστυχίας, για να την πουν στον υπόλοιπο κόσμο; Προφανώς θα ήταν ευχαριστημένοι αν αυτή η δυσκολία ήταν πολύ μεγαλύτερη για εμάς, αν δεν καταφέρναμε πάντα να την κάνουμε ανεκτή με σκληρή δουλειά και ευφυΐα. Δεν έχουν ιδέα πώς το γερμανικό ζήτημα θα αποκτούσε τελείως διαφορετικό πρόσωπο εάν υποχωρούσαν η ικανότητα και η εργατικότητα αυτών των εκατομμυρίων, οπότε δεν θα επικρατούσε μόνο η δυστυχία αλλά και η πολιτική παράνοια.

(Πολύ σωστά!)

Και αυτό είναι ένα από τα γερμανικά ζητήματα, και ο κόσμος δεν μπορεί παρά να ενδιαφέρεται να δει ότι αυτό το ζήτημα της διασφάλισης του γερμανικού βιοτικού επιπέδου να επιλύεται με επιτυχία χρόνο με το χρόνο, όπως επιθυμώ και εγώ ο γερμανικός λαός να κατανοήσει και να

σεβαστεί μια επιτυχημένη λύση σε αυτά τα ζωτικά ζητήματα για τους άλλους λαούς, το οποίο είναι προς το συμφέρον του ίδιου.

(Δυνατή επιδοκιμασία.)

Η επίλυση όμως αυτού του ζητήματος στη Γερμανία αφορά αρχικά τον ίδιο τον γερμανικό λαό και δεν πρέπει να αφορά τον υπόλοιπο κόσμο. Αγγίζει τα συμφέροντα των άλλων λαών μόνο στο βαθμό που ο γερμανικός λαός αναγκάζεται, για την επίλυση αυτού του προβλήματος, να εδραιώσει οικονομικές επαφές με άλλους λαούς σαν αγοραστές και πωλητές. Και εδώ είναι που, και πάλι, θα ήταν αποκλειστικά προς το συμφέρον του υπόλοιπου κόσμου να καταλάβει αυτό το ζήτημα, δηλαδή να καταλάβει το γεγονός ότι η κραυγή για ψωμί σε ένα λαό που αποτελείται από σαράντα, πενήντα ή εξήντα εκατομμύρια δεν είναι κάποια πονηρή εμπάθεια κακίας εκ μέρους του καθεστώτος ή ορισμένων κυβερνήσεων, αλλά μάλλον μια φυσική έκφραση της επιθυμίας να διεκδικήσει κανείς το δικαίωμα να ζήσει...

(Πολύ σωστά!)

...και ότι οι χορτασμένοι λαοί είναι πιο λογικοί από τους πεινασμένους, και ότι δεν θα πρέπει να ενδιαφέρονται για την επαρκή διατροφή των πολιτών τους μόνο οι δικές τους κυβερνήσεις, αλλά και τα γύρω κράτη και οι λαοί, και ότι, κατά συνέπεια, είναι προς το συμφέρον όλων να καθίσταται δυνατή η διεκδίκηση του δικαιώματος του ατόμου να ζει με την ύψιστη έννοια της λέξης. Η προπολεμική περίοδος είχε την ευκαιρία να διαπιστώσει την αντίθετη άποψη και να την κηρύξει σαν αιτία πολέμου, δηλαδή την άποψη ότι ένα μέρος της ευρωπαϊκής οικογένειας των εθνών θα τα πήγαινε καλύτερα, όσο χειρότερα θα τα πήγαινε το άλλο. Ο γερμανικός λαός δεν χρειάζεται ειδική βοήθεια για να διεκδικήσει τη ζωή του. Το μόνο που θέλει είναι να μην έχει χειρότερες ευκαιρίες από αυτές που έχουν οι άλλοι λαοί.

(Θυελλώδης επιδοκιμασία.)

Αυτό όμως είναι ένα γερμανικό ζήτημα.

Και το δεύτερο γερμανικό ζήτημα είναι το εξής: Επειδή, λόγω των εξαιρετικά άτυχων γενικών συνθηκών και προϋποθέσεων, ο οικονομικός αγώνας για την επιβίωση του γερμανικού λαού είναι πολύ σκληρός, αλλά η ευφυΐα, η σκληρή δουλειά και επομένως το φυσικό βιοτικό επίπεδο είναι πολύ υψηλό, απαιτείται μια εξαιρετική προσπάθεια όλων των δυνάμεων για να αντιμετωπιστεί αυτό το πρώτο γερμανικό ζήτημα. Αυτό όμως μπορεί να επιτευχθεί μόνο αν ο λαός αυτός απολαμβάνει προς τα έξω ένα αίσθημα πολιτικής ισότητας και άρα πολιτικής ασφάλειας. Σ' αυτόν τον κόσμο, είναι αδύνατο να διατηρήσεις ή ακόμα και να καθοδηγήσεις έναν λαό με αίσθηση της τιμής και γενναιότητας σαν είλωτες για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα.

(Επιδοκιμασίες.)

Δεν υπάρχει καλύτερη επιβεβαίωση της έμφυτης αγάπης του γερμανικού λαού για την ειρήνη από το γεγονός ότι, παρά τις ικανότητές του και παρά τη γενναιότητά του, που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ούτε από τον εχθρό, και παρά τον μεγάλο πληθυσμό του, έχει εξασφαλίσει για τον εαυτό του μόνο ένα τόσο μέτριο μερίδιο από το ζωτικό χώρο και τα αγαθά αυτού του κόσμου.

(Πολύ σωστά!)

Αλλά ακριβώς αυτό το χαρακτηριστικό της ολοένα και μεγαλύτερης συγκέντρωσης στην ενδοχώρα, τόσο χαρακτηριστικό της γερμανικής φύσης, είναι που δεν μπορεί να αντέξει την κακομεταχείριση ή την ντροπιαστική στέρηση των δικαιωμάτων της.

Δεδομένου ότι η ατυχής Συνθήκη Ειρήνης των Βερσαλλιών είχε σκοπό να καθορίσει την ιστορικά μοναδική διαιώνιση της έκβασης του πολέμου με ηθικούς όρους, δημιούργησε αυτό ακριβώς το γερμανικό ζήτημα, το οποίο, αν δεν επιλυθεί, θα αποτελεί ένα κρίσιμο βάρος για την Ευρώπη και, αν επιλυθεί θα είναι η απελευθέρωση της Ευρώπης.

(Θυελλώδης επιδοκιμασία.)

Και μετά την υπογραφή της Συνθήκης Ειρήνης το έτος 1919, έθεσα στον εαυτό μου το καθήκον να λύσω μια μέρα αυτό το ζήτημα.

(Θυελλώδες χειροκρότημα.)

Όχι επειδή θέλω να βλάψω τη Γαλλία ή οποιοδήποτε άλλο κράτος, αλλά επειδή ο γερμανικός λαός δεν μπορεί, δεν θέλει και δεν θα αντέξει το κακό που του έχει επιβληθεί μακροπρόθεσμα.

(Και πάλι θυελλώδες χειροκρότημα.)

Το 1932, η Γερμανία ήταν στα πρόθυρα της μπολσεβίκικης κατάρρευσης. Το τι θα σήμαινε αυτό το χάος σε ένα μεγάλο κράτος για την Ευρώπη ίσως να δοθεί στο μέλλον η ευκαιρία σε κάποιους Ευρωπαίους πολιτικούς να το μελετήσουν σε άλλα μέρη.

(Επιδοκιμασίες.)

Εν πάση περιπτώσει όμως, κατάφερα να ξεπεράσω αυτή την κρίση του γερμανικού λαού, που ήταν πιο ορατή στον οικονομικό τομέα, μόνο με την κινητοποίηση των ηθικών αξιών που είναι κοινές στο γερμανικό έθνος.

(Μπράβο!)

Ο άνθρωπος που ήθελε να σώσει τη Γερμανία από τον μπολσεβικισμό, έπρεπε να θέσει το ζήτημα της ισότητας των δικαιωμάτων των Γερμα-

νών και να το λύσει. Όχι για να βλάψουμε άλλους λαούς, αλλά αντίθετα, για να τους γλιτώσουμε ίσως ακόμη και από ένα μεγαλύτερο κακό, αποτρέποντας την έναρξη μιας τελικής καταστροφής που θα ήταν αδιανόητη για την Ευρώπη.

(Δυνατές επιδοκιμασίες.)

Γιατί η αποκατάσταση της ισότητας των δικαιωμάτων των Γερμανών δεν προκάλεσε καμία επιζήμια επίδραση στον γαλλικό λαό. Μόνο η Κόκκινη εξέγερση και η κατάρρευση του γερμανικού Ράιχ θα έδιναν στην ευρωπαϊκή τάξη και στην ευρωπαϊκή οικονομία ένα πλήγμα με συνέπειες που, δυστυχώς, είναι σχεδόν πέρα από την αντίληψη των περισσότερων Ευρωπαίων πολιτικών.

(Πολύ σωστά!)

Αυτός ο αγώνας για τη ισότητα των δικαιωμάτων των Γερμανών, που έδωσα για τρία χρόνια δεν είναι η ανάδειξη ενός ευρωπαϊκού ζητήματος, αλλά μάλλον η λύση του.

(Δυνατό χειροκρότημα.)

Είναι μια πραγματικά τραγική ατυχία το γεγονός ότι η Συνθήκη των Βερσαλλιών δημιούργησε μια κατάσταση για την οποία ο γαλλικός λαός πίστευε ότι είχε ιδιαίτερο συμφέρον να διατηρηθεί. Όσο αδύνατο ήταν αυτή η κατάσταση να προσφέρει πραγματικά πλεονεκτήματα στον κάθε Γάλλο, τόσο μεγαλύτερη ήταν και η εξωπραγματική σχέση που φαινόταν να υπάρχει μεταξύ της διάκρισης του γερμανικού λαού από τις Βερσαλλίες και των συμφερόντων των Γάλλων. Ίσως να έφταιγε και η αδυναμία του χαρακτήρα των γερμανικών μεταπολεμικών χρόνων και των κυβερνήσεων μας, αλλά κυρίως των κομμάτων μας, για το γεγονός ότι ο γαλλικός λαός και οι σοβαροί Γάλλοι πολιτικοί δεν μπόρεσαν να συνειδητοποιήσουν επαρκώς την ανακρίβεια αυτής της άποψης. Διότι, όσο χειρότερες ήταν οι εκάστοτε κυβερνήσεις της εποχής πριν από εμάς, τόσο περισσότερους λόγους είχαν οι ίδιες να φοβούνται την εθνική αφύπνιση του γερμανικού λαού. Όσο μεγαλύτερος ήταν, λοιπόν, ο φόβος τους για κάθε είδους εθνική αυτογνωσία, τόσο πιο ομόφωνη ήταν η στάση τους απέναντι στην ευρέως διαδεδομένη διεθνή δυσφήμιση του γερμανικού λαού. Ναι, απλά χρειάζονταν αυτή την επαίσχυντη δουλεία για να στηρίξουν με αυτόν τον τρόπο το δικό τους θλιβερό καθεστώς. Το πού οδήγησε τελικά αυτό το καθεστώς τη Γερμανία το έδειξε ξεκάθαρα η επικείμενη κατάρρευση.

Τώρα, φυσικά, ήταν δύσκολο, να αποδειχτεί ότι η αποκατάσταση της γερμανικής ισότητας των δικαιωμάτων απέναντι στην τόσο βαθιά ριζωμένη συνήθεια των γειτόνων μας της μη ισότητας των δικαιωμάτων, όχι μόνο δεν ήταν επιζήμια για αυτούς, αλλά, αντίθετα, σε τελική ανάλυση, θα ήταν ακόμη και διεθνώς χρήσιμη. Εσείς, βουλευτές μου, άνδρες του Ράιχσταγκ, γνωρίζετε τον δύσκολο δρόμο που χρειάστηκε

να ακολουθήσω από τις 30 Ιανουαρίου 1933, για να λυτρώσω τον γερμανικό λαό από την ανάξια κατάστασή του, για να του εξασφαλίσω, βήμα προς βήμα, την ισότητα των δικαιωμάτων, χωρίς να τον απομακρύνω από την πολιτική και οικονομική κοινότητα των ευρωπαϊκών εθνών και, ιδιαίτερα, χωρίς να δημιουργήσω μια νέα εχθρότητα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας διευθέτησης μιας παλιάς. Κάποτε θα μπορέσω να επικαλεστώ την επιβεβαίωση της ιστορίας ότι σε καμία στιγμή στη διάρκεια του αγώνα μου για τον γερμανικό λαό δεν ξέχασα τα καθήκοντα που εγώ ο ίδιος και όλοι είμαστε υποχρεωμένοι να αναλάβουμε για τη διατήρηση της ευρωπαϊκής κουλτούρας και του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

(Μπράβο!)

Είναι όμως μια προϋπόθεση για την ύπαρξη αυτής της ηπείρου, η οποία είναι τελικά τόσο μοναδική λόγω της ποικιλομορφίας των πολιτισμών της, που είναι αδιανόητη χωρίς την ύπαρξη ελεύθερων και ανεξάρτητων εθνικών κρατών. Κάθε ευρωπαϊκός λαός μπορεί να είναι πεπεισμένος ότι έχει κάνει τη μεγαλύτερη συνεισφορά στον δυτικό μας πολιτισμό. Συνολικά όμως, δεν θα θέλαμε να παραβλέψουμε τίποτα από αυτά που έχουν δώσει ξεχωριστά οι λαοί και επομένως δεν θέλουμε να διαφωνήσουμε για την αξία των επιμέρους συνεισφορών τους, αλλά πρέπει μόνο να αναγνωρίσουμε ότι τα μεγαλύτερα επιτεύγματα στους πιο διαφορετικούς τομείς του ανθρώπινου πολιτισμού αναμφίβολα προέρχονται από τον ανταγωνισμό μεταξύ των επιμέρους ευρωπαϊκών επιτευγμάτων. Γι' αυτό, όσο πρόθυμοι κι αν είμαστε για να συνεργαστούμε σε αυτόν τον ευρωπαϊκό κόσμο του πολιτισμού σαν ελεύθερο και ισότιμο μέλος, άλλο τόσο είμαστε πεισματικά αποφασισμένοι να παραμείνουμε αυτό που είμαστε.

Κατά τη διάρκεια αυτών των τριών ετών, προσπάθησα επανειλημμένα – δυστυχώς πολύ συχνά μάταια – να χτίσω μια γέφυρα κατανόησης με τον γαλλικό λαό. Όσο απομακρυνόμαστε από την πίκρα του Παγκόσμιου Πολέμου και από τα χρόνια που τον ακολούθησαν, τόσο το κακό βυθίζεται στην ανθρώπινη μνήμη και τόσο πιο όμορφες πτυχές της ζωής, της γνώσης και των εμπειριών έρχονται ξανά στο προσκήνιο. Εκείνοι που κάποτε αντιμετώπιζαν ο ένας τον άλλον σαν σκληρούς εχθρούς σήμερα τιμούν ο ένας τον άλλον σαν γενναίους μαχητές σε έναν μεγάλο αγώνα του παρελθόντος και για άλλη μια φορά αναγνωρίζουν ο ένας τον άλλο σαν υπεύθυνο για τη διατήρηση και την προάσπιση μιας μεγάλης κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς. Γιατί να μην είναι δυνατόν να τερματιστεί η μάταιη, αιώνια διαμάχη που δεν έχει φέρει και που ποτέ δεν θα φέρει, σε κανέναν από τους λαούς μια οριστική διευθέτηση και να αντικατασταθεί από την εξέταση μιας ανώτερης λογικής! Ο γερμανικός λαός δεν ενδιαφέρεται να δει να υποφέρει ο γαλλικός, και το αντίστροφο: ποιο θα ήταν το όφελος για τη Γαλλία αν η Γερμανία καταστρεφόταν; Τι όφελος έχει ο Γάλλος αγρότης εάν ο Γερμανός αγρότης δεν τα πάει καλά ή το αντίστροφο; Ή τι πλεονέκτημα αποκομίζει ο Γάλλος εργάτης από την ανάγκη του Γερμα-

νού; Και τι ευλογία θα μπορούσε να έχει για τη Γερμανία, για τον Γερμανό εργάτη, τη γερμανική μεσαία τάξη, για το γερμανικό λαό συνολικά, εάν η Γαλλία έπεφτε θύμα της ατυχίας;

Προσπάθησα να λύσω τα ζητήματα μιας θεωρίας γεμάτης μίσος για την ταξική πάλη στο εσωτερικό της Γερμανίας με την έννοια μιας ανώτερης λογικής, και τα κατάφερα. Και γιατί να μην είναι δυνατό να αρθεί το πρόβλημα των γενικών ευρωπαϊκών διαφορών μεταξύ των λαών και των κρατών από τη σφαίρα του παραλογισμού και του πάθους και να το τοποθετηθεί κάτω από το ήρεμο φως μιας ανώτερης διορατικότητας;

(Θυελλώδεις συνεχείς επιδοκιμασίες.)

Οφείλω να πω ότι, όπως και να ’χει, ορκίστηκα κάποτε στον εαυτό μου ότι θα αγωνιζόμουν με επιμονή και θάρρος για τη γερμανική ισότητα των δικαιωμάτων και θα την υλοποιούσα με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, αλλά και ότι θα ενίσχυα το αίσθημα της ευθύνης για την αναγκαιότητα του αμοιβαίου σεβασμού και της συνεργασίας στην Ευρώπη.

(Δυνατό μπράβο.)

Αν όμως σήμερα οι διεθνείς αντίπαλοί μου με κατηγορούν ότι απορρίπτω αυτή τη συνεργασία με τη Ρωσία, θα πρέπει να τους πω τα εξής: Απέρριψα και συνεχίζω να απορρίπτω αυτή τη συνεργασία όχι με τη Ρωσία, αλλά με τον μπολσεβικισμό που διεκδικεί την παγκόσμια κυριαρχία.

(Θυελλώδεις επιδοκιμασίες και δυνατό, επαναλαμβανόμενο, συνεχές χειροκρότημα.)

Είμαι Γερμανός, αγαπώ το λαό μου και είμαι δεμένος μαζί του. Ξέρω ότι μπορεί να είναι ευτυχισμένος μόνο αν είναι σε θέση να ζει σύμφωνα με τη φύση του και τον τρόπο του. Ο γερμανικός λαός μπορεί όχι μόνο να κλάψει, αλλά και να γελάσει εγκάρδια σε όλη του τη ζωή, και δεν θέλω να πέσει πάνω του η φρίκη της κομμουνιστικής διεθνούς δικτατορίας του μίσους.

Τρέμω για την Ευρώπη στη σκέψη του τι θα γίνει με την παλιά, πυκνοκατοικημένη ήπειρό μας εάν το χάος της μπολσεβίκικης επανάστασης ήταν επιτυχές από τη εισβολή αυτής της καταστροφικής ασιατικής κοσμοθεωρίας, που ανατρέπει όλες τις καθιερωμένες αξίες μας.

(Δυνατές επιδοκιμασίες.)

Για πολλούς Ευρωπαίους πολιτικούς ίσως είμαι ένας φαντασιόπληκτος, ή τουλάχιστον άβολος, προάγγελος προειδοποιήσεων. Το ότι όμως θεωρούμαι στα μάτια των διεθνών μπολσεβίκων καταπιεστών του κό-

σμου σαν ένας από τους μεγαλύτερους εχθρούς τους είναι για μένα μόνο μια μεγάλη τιμή...

(θυελλώδες χειροκρότημα)

...και δικαίωση των πράξεών μου στα μάτια των μεταγενέστερων γενεών.

Δεν μπορώ να εμποδίσω άλλα κράτη να ακολουθήσουν το δρόμο που πιστεύουν ότι πρέπει να ακολουθήσουν ή τουλάχιστον πιστεύουν ότι μπορούν να ακολουθήσουν, αλλά θα εμποδίσω τη Γερμανία να ακολουθήσει αυτό το δρόμο προς την καταστροφή.

Και πιστεύω ότι αυτή η καταστροφή θα ερχόταν τη στιγμή που η ηγεσία της χώρας θα ήθελε να προσχωρήσει σαν σύμμαχος σε μια τέτοια καταστροφική θεωρία.

(Και πάλι δυνατές επιδοκιμασίες και χειροκρότημα.)

Δεν θα έβλεπα καμία πιθανότητα να μεταφέρω με ξεκάθαρους όρους στον Γερμανό εργάτη τον κίνδυνο της κακοτυχίας του μπολσεβίκικου χάους που με προβληματίζει τόσο βαθιά αν εγώ ο ίδιος, σαν Αρχηγός του έθνους, ήθελα να έχω στενές σχέσεις με αυτήν ακριβώς την απειλή.

(Πολύ σωστά!)

Και σ' αυτό, σαν πολιτικός και Αρχηγός του λαού, θέλω να κάνω κι εγώ όλα αυτά που περιμένω και απαιτώ από κάθε έναν από τους εθνοσυντρόφους μου.

Δεν πιστεύω ότι η στενότερη επαφή με μια κοσμοθεωρία που είναι καταστροφική για έναν λαό μπορεί να είναι χρήσιμη για τους πολιτικούς.

(Δυνατές φωνές: Πολύ ωραία!)

Τα τελευταία είκοσι χρόνια της γερμανικής ιστορίας, είχαμε πολλές ευκαιρίες να αποκτήσουμε εμπειρία στον τομέα αυτό. Η πρώτη μας επαφή με τον μπολσεβικισμό το 1917 μας έφερε την επανάσταση ένα χρόνο αργότερα. Η δεύτερη επαφή με αυτόν ήταν αρκετή για να φέρει τη Γερμανία στα πρόθυρα της κομμουνιστικής κατάρρευσης μέσα σε λίγα χρόνια. Διέκοψα αυτές τις σχέσεις και έτσι γλίτωσα τη Γερμανία από αυτή την καταστροφή. Τίποτα δεν μπορεί να με πείσει να ακολουθήσω άλλο δρόμο από αυτόν που μου υπαγορεύει η εμπειρία, η διορατικότητα και η προνοητικότητα και ξέρω ότι αυτή η πεποίθηση έχει γίνει το πιο βαθιά σκέψη και ιδέα για ολόκληρο το εθνικοσοσιαλιστικό κίνημα.

Με σκληρή επιμονή, θα λύσουμε τα κοινωνικά προβλήματα και τις εντάσεις του δικού μας λαού, με τη συνέχιση της εξελικτικής διαδικασίας, εξασφαλίζοντας έτσι για εμάς την ευλογία μιας ειρηνικής ανάπτυξης προς όφελος όλων των εθνοσυντρόφων μας.

Και κάθε ένα από τα πολλά νέα καθήκοντα που θα συναντήσουμε σε αυτή τη διαδικασία θα μας γεμίσει με τη χαρά εκείνων που δεν μπορούν να ζήσουν χωρίς δουλειά και επομένως χωρίς καθήκοντα.

Όταν εφαρμόζω αυτή τη βασική στάση στην ευρωπαϊκή πολιτική γενικότερα, διαπιστώνω ότι η Ευρώπη χωρίζεται σε δύο μισά: το ένα που αποτελείται από αυτάρκη και ανεξάρτητα εθνικά κράτη, από λαούς με τους οποίους μας συνδέει χιλιάδες φορές η ιστορία και ο πολιτισμός και με τους οποίους θέλουμε να συνεχίσουμε να είμαστε συνδεδεμένοι για πάντα με τον ίδιο τρόπο όπως με τα ελεύθερα και αυτάρκη έθνη των μη ευρωπαϊκών ηπείρων,...

(Μπράβο!)

...και το άλλο μισό, που κυβερνάται από το ίδιο μισαλλόδοξο μπολσεβικικό δόγμα που διεκδικεί τη γενική διεθνή υπεροχή, η οποία κηρύττει ακόμη και την καταστροφή των αθάνατων αξιών, που είναι ιερές για εμάς, αυτού και του επόμενου κόσμου, για να χτίσει ένα διαφορετικό κόσμο του οποίου ο πολιτισμός, η εμφάνιση και το περιεχόμενο μας φαίνονται αηδιαστικά.

(Επιδοκιμασίες.)

Εκτός από τις δεδομένες πολιτικές και οικονομικές διεθνείς σχέσεις, δεν θέλουμε να έχουμε στενότερη επαφή με αυτό.

(Πολύ ωραία!)

Υπάρχει τώρα μια ατελείωτη τραγωδία στο γεγονός ότι, στο τέλος των πολυετών ειλικρινών προσπαθειών μας να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη, τη συμπάθεια και την αγάπη του γαλλικού λαού, συνήφθη μια στρατιωτική συμμαχία, το ξεκίνημα της οποίας σήμερα το γνωρίζουμε, αλλά της οποίας το τέλος, αν η Πρόνοια δεν είναι και πάλι πιο φιλεύσπλαχνη απ' όσο αξίζει στην ανθρωπότητα, ίσως να έχει απρόβλεπτες συνέπειες.

(Πολύ σωστά!)

Τα τελευταία τρία χρόνια προσπάθησα να δημιουργήσω αργά αλλά σταθερά τις προϋποθέσεις για μια γερμανογαλλική κατανόηση. Με τον τρόπο αυτό, δεν άφησα ποτέ ούτε μια αμφιβολία ότι η απόλυτη ισότητα των δικαιωμάτων και, επομένως, το ίδιο νομικό καθεστώς του γερμανικού λαού και του γερμανικού κράτους αποτελούν μέρος των προϋποθέσεων για μια τέτοια κατανόηση. Έβλεπα όμως συνειδητά σε αυτήν την κατανόηση όχι μόνο ένα πρόβλημα που θα λυνόταν μέσω συμφώνων, αλλά και ένα πρόβλημα που πρέπει πρώτα να φέρει ψυχολογικά πιο κοντά και τους δύο λαούς, αφού θα έπρεπε να προετοιμαστεί όχι μόνο με διανοητικούς, αλλά και με συναισθηματικούς όρους. Γι' αυτό συχνά με κατηγορούσαν ότι οι προσφορές μου για φιλία

δεν περιείχαν συγκεκριμένες προτάσεις. Αυτό δεν είναι σωστό. Ό,τι θα μπορούσε να προταθεί για να μειώσει την ένταση των γερμανογαλλικών σχέσεων, το πρότεινα γενναία και ρητά.

(Πολύ ωραία!)

Δεν δίστασα κάποτε να υποστηρίξω την συγκεκριμένη πρόταση για περιορισμό των εξοπλισμών σε 200.000 άνδρες. Όταν στη συνέχεια απορρίφθηκε αυτή η πρόταση από τους ίδιους τους υπεύθυνους για τη σύνταξή της, απευθύνθηκα στον γαλλικό λαό και στις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις με μια νέα, πολύ συγκεκριμένη πρόταση. Απορρίφθηκε και αυτή η πρόταση για 300.000 άνδρες.

Έχω κάνει μια ολόκληρη σειρά περαιτέρω συγκεκριμένων προτάσεων που στοχεύουν στην εξάλειψη του δηλητηρίου από την κοινή γνώμη στα επιμέρους κράτη και στον καθορισμό των μεθόδων πολέμου, που θα οδηγήσουν σε έναν αργό αλλά σίγουρο αφοπλισμό. Μόνο μία από αυτές τις γερμανικές προτάσεις ελήφθη πραγματικά υπόψη. Η Αγγλική κυβέρνηση με αίσθηση ρεαλισμού αποδέχτηκε την πρότασή μου για τη δημιουργία μιας μόνιμης αναλογίας μεταξύ του γερμανικού και του αγγλικού στόλου, η οποία να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της γερμανικής ασφάλειας και, αντιστρόφως να λαμβάνει υπόψη τα τεράστια υπερπόντια συμφέροντα μιας μεγάλης παγκόσμιας αυτοκρατορίας και θα ήθελα επίσης να επισημάνω εδώ ότι, μέχρι σήμερα, αυτή η συμφωνία παραμένει ουσιαστικά η μόνη πραγματικά συνετή και, συνεπώς, επιτυχημένη προσπάθεια περιορισμού των εξοπλισμών.

(Δυνατά μπράβο.)

Η κυβέρνηση του Ράιχ, όπως γνωρίζετε, είναι πρόθυμη να συμπληρώσει αυτή τη συνθήκη με μια περαιτέρω ποιοτική συμφωνία με την Αγγλία.

Έχω εκφράσει την πολύ συγκεκριμένη αρχή ότι τα συλλογικά προγράμματα ενός διεθνούς συμφώνου φιλίας και μη επιθετικότητας έχουν εξίσου λιγότερες πιθανότητες να γίνουν πραγματικότητα με τις γενικές προτάσεις για τον παγκόσμιο αφοπλισμό που έχουν αποδειχθεί από την αρχή ότι είναι ανέφικτες υπό τέτοιες συνθήκες. Αντίθετα, έχω τονίσει ότι αυτά τα ζητήματα μπορούν να προσεγγιστούν μόνο βήμα προς βήμα πιο συγκεκριμένα προς την κατεύθυνση από την οποία υπάρχει πιθανώς η μικρότερη αντίσταση. Με βάση αυτή την πεποίθηση, ανέπτυξα και μια συγκεκριμένη πρόταση για ένα αεροπορικό σύμφωνο που βασίζεται στην ισοτιμία δυνάμεων μεταξύ Γαλλίας, Αγγλίας και Γερμανίας. Το αποτέλεσμα ήταν αρχικά η παράβλεψη αυτής της πρότασης και στη συνέχεια η εισαγωγή ενός νέου ανατολικοευρωπαϊκού-ασιατικού παράγοντα στο στάδιο της ευρωπαϊκής ισορροπίας, οι στρατιωτικές επιπτώσεις του οποίου είναι ανυπολόγιστες.

Έχω κάνει συγκεκριμένες προτάσεις εδώ και χρόνια, αλλά δεν διστάζω να δηλώσω ότι η ψυχολογική προετοιμασία για την κατανόηση

μου φάνηκε εξίσου σημαντική με τις λεγόμενες συγκεκριμένες προτάσεις, και έχω κάνει περισσότερα σε αυτόν τον τομέα απ' ό,τι θα μπορούσε να ελπίζει οποιοσδήποτε ειλικρινής ξένος πολιτικός.

(Δυνατές επιδοκιμασίες.)

Αφαίρεσα το ζήτημα της διαρκούς αναθεώρησης των ευρωπαϊκών συνόρων από την ατμόσφαιρα των δημόσιων συζητήσεων στη Γερμανία. Ωστόσο, δυστυχώς, συχνά υποστηρίζεται, και αυτό ισχύει ιδιαίτερα για ξένους πολιτικούς, ότι αυτή η στάση και οι πράξεις της δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία. Θα ήθελα να επισημάνω ότι, σαν Γερμανός, θα ήταν εξίσου δυνατό για μένα, από ηθική άποψη, να βάλω στο πρόγραμμά μου την αποκατάσταση των συνόρων του 1914 και να το υποστηρίξω δημοσιογραφικά και ρητορικά, όπως έκαναν για παράδειγμα οι Γάλλοι υπουργοί και οι λαϊκοί ηγέτες μετά το 1871.

(Πολύ σωστά!)

Κύριοι κριτικοί μου θα ήταν καλύτερα να μην μου αρνείστε οποιαδήποτε ικανότητα σε αυτόν τον τομέα.

(Συνεχείς επιδοκιμασίες.)

Είναι πολύ πιο δύσκολο για έναν εθνικιστή να πείσει ένα λαό να συμφωνήσει, από το να κάνει το αντίστροφο.

(Δυνατές φωνές: Πολύ ωραία!)

Και για μένα θα ήταν ίσως πιο εύκολο να αναζωπυρώσω το ένστικτο της εκδίκησης παρά να αφυπνίσω και να ενισχύω συνεχώς ένα αίσθημα για την αναγκαιότητα μιας ευρωπαϊκής κατανόησης. Και αυτό ακριβώς έκανα. Έχω απαλλάξει τη γερμανική κοινή γνώμη από επιθέσεις αυτού του είδους εναντίον των γειτονικών μας λαών.

(Μεγάλη αλήθεια!)

Έχω αφαιρέσει από τον γερμανικό Τύπο κάθε μίσος κατά του γαλλικού λαού. Προσπάθησα να ενσταλάξω στην νεολαία μας την κατανόηση του ιδανικού μιας τέτοιας συμφωνίας, και σίγουρα όχι χωρίς επιτυχία. Όταν οι Γάλλοι που φιλοξενούνταν στο Γκάρμις-Παρτενκίρχεν και μπήκαν στο Ολυμπιακό Στάδιο πριν από μερικές βδομάδες, είχαν ίσως την ευκαιρία να παρατηρήσουν εάν και σε ποιο βαθμό είχα πετύχει αυτή την εσωτερική μετατροπή του γερμανικού λαού.

(Δυνατά μπράβο.)

Αυτή η προθυμία να αναζητηθεί και να βρεθεί στο εσωτερικό μια τέτοια κατανόηση είναι, όμως, πιο σημαντική από τις έξυπνες προσπά-

θειες των πολιτικών να παγιδεύσουν τον κόσμο σε ένα δίκτυο συμφωνιών που είναι νομικά και αντικειμενικά ασαφείς.

Οι προσπάθειες αυτές από την πλευρά μου, ωστόσο, ήταν διπλά δυσκολότερες, διότι ταυτόχρονα αναγκάστηκα να αποσπάσω τη Γερμανία από το δίχτυ μιας συνθήκης που της είχε στερήσει την ισότητα των δικαιωμάτων της και την οποία ο γαλλικός λαός – είτε ορθώς είτε λανθασμένα είναι δευτερεύων – πίστευε ότι ήταν προς το συμφέρον του να τηρήσει.

Σαν Γερμανός εθνικιστής, χρειάστηκε να κάνω άλλη μια ιδιαίτερα δύσκολη θυσία για τον γερμανικό λαό. Δεν έχει γίνει ποτέ, τουλάχιστον στους σύγχρονους καιρούς, μια προσπάθεια μετά από ένα πόλεμο να αρνηθούν τα κυριαρχικά δικαιώματα του ηττημένου σε μεγάλα και παλιά τμήματα του Ράιχ του.

(Πολύ ωραία!)

Το μόνο που με έκανε να υπομείνω αυτή τη θυσία, την πιο δύσκολη που θα μπορούσαμε να υπομείνουμε πολιτικά και ηθικά, ήταν το συμφέρον αυτής της συμφωνίας, και είχα την πρόθεση να συνεχίσω να την υπομένω, για τον μοναδικό λόγο ότι πίστευα ότι ήταν απαραίτητο να τηρήσω μια συνθήκη που θα μπορούσε ίσως να συμβάλει στην εξάλειψη του δηλητηρίου από την πολιτική ατμόσφαιρα μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας και Αγγλίας και Γερμανίας και να διαδώσει ένα αίσθημα ασφάλειας προς όλες τις πλευρές.

Μάλιστα, πέρα από αυτό, έχω υποστηρίξει πολλές φορές, και εδώ στο Ράιχσταγκ, ότι δεν είμαστε μόνο πρόθυμοι να συνεισφέρουμε σε αυτό το πολύ δύσκολο έργο για τη διαφύλαξη της ειρήνης στην Ευρώπη, εφόσον και οι άλλοι εταίροι εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους, αλλά ότι θέλουμε να δούμε αυτή τη συνθήκη σαν τη μόνη δυνατή, συγκεκριμένη προσπάθεια για την ευρωπαϊκή ασφάλεια.

Εσείς, βουλευτές μου, γνωρίζετε το περιεχόμενο και το νόημα αυτής της συνθήκης. Είχε σκοπό να αποτρέψει τη χρήση βίας για πάντα μεταξύ του Βελγίου και της Γαλλίας αφενός και της Γερμανίας αφετέρου. Αλλά δυστυχώς, οι συνθήκες συμμαχίας που είχε συνάψει η Γαλλία νωρίτερα, έθεσαν το πρώτο εμπόδιο, αν και αυτό το εμπόδιο δεν έρχεται σε αντίθεση με την ουσία αυτού του Συμφώνου, δηλαδή το Σύμφωνο του Ρήνου του Λοκάρνο. Η Γερμανία είχε τη μεγαλύτερη συμβολή σε αυτό το σύμφωνο, γιατί ενώ η Γαλλία οχύρωσε τα σύνορά της με χάλυβα, τσιμέντο και όπλα, και τα εξόπλισε με πολυάριθμες φρουρές, εμείς αναγκαστήκαμε να σηκώσουμε το βάρος, του να είμαστε μόνιμα ανοχύρωτοι στα δυτικά. Ωστόσο, το κάναμε και αυτό με την ελπίδα ότι μέσω μιας τέτοιας συμβολής, που είναι τόσο δύσκολη για μια μεγάλη δύναμη, θα υπηρετούσαμε την ευρωπαϊκή ειρήνη και θα ωφελούσαμε την κατανόηση μεταξύ των εθνών.

Αυτό το Σύμφωνο έρχεται πλέον σε αντίθεση με τη συμφωνία που συνήψε η Γαλλία πέρυσι με τη Ρωσία, η οποία έχει ήδη υπογραφεί και μόλις πρόσφατα έλαβε την έγκριση του κοινοβουλίου.

Διότι, δυνάμει αυτής της νέας γαλλοσοβιετικής συμφωνίας, η απειλη-

τική στρατιωτική δύναμη μιας τεράστιας αυτοκρατορίας έχει πρόσβαση στην Κεντρική Ευρώπη μέσω της παράκαμψης της Τσεχοσλοβακίας, η οποία έχει υπογράψει παρόμοια συνθήκη με τη Ρωσία. Το απίστευτο σε αυτό το πλαίσιο είναι ότι αυτά τα δύο κράτη έχουν αναλάβει την υποχρέωση στη συνθήκη τους, ανεξάρτητα από τυχόν υπάρχουσες ή αναμενόμενες αποφάσεις του Συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών, να διευκρινίσουν το ζήτημα της ενοχής σε περίπτωση ανατολικο-ευρωπαϊκής επιπλοκής κατά την κρίση τους και να εξετάσουν έτσι την υποχρέωση αμοιβαίας συνδρομής σαν δεδομένη ή όχι, ανάλογα με την περίπτωση.

(Πέστα, πέστα!)

Ο ισχυρισμός ότι η προηγούμενη υποχρέωση ακυρώθηκε σ' αυτό το Σύμφωνο με έναν πρόσθετο περιορισμό είναι ακατανόητος. Διότι δεν μπορώ να καθορίζω σε ένα σημείο μια συγκεκριμένη διαδικασία σαν ρητή παραβίαση υποχρεώσεων που κατά τα άλλα ισχύουν και επομένως να αποδεχτώ τη εν λόγω διαδικασία σαν δεσμευτική και, στη συνέχεια, να δηλώνω σε άλλο σημείο ότι δεν πρέπει να αναληφθεί καμία δράση που να παραβιάζει αυτές τις άλλες υποχρεώσεις. Σε μια τέτοια περίπτωση, η πρώτη δεσμευτική υποχρέωση θα ήταν παράλογη και άρα ακατανόητη.

Το πρόβλημα αυτό όμως, είναι πρωτίστως πολιτικό πρόβλημα και πρέπει να αξιολογηθεί σαν τέτοιο με όλη τη σημασία του. Η Γαλλία δεν συνήψε αυτή τη συνθήκη με οποιαδήποτε ευρωπαϊκή δύναμη. Ακόμη και πριν από το Σύμφωνο του Ρήνου, η Γαλλία είχε συμφωνίες αμοιβαίας βοήθειας τόσο με την Τσεχοσλοβακία όσο και με την Πολωνία. Η Γερμανία δεν προσβλήθηκε γι' αυτό, όχι μόνο επειδή τέτοια σύμφωνα, σε αντίθεση με το Γαλλοσοβιετικό Σύμφωνο, υπόκεινταν στην εξουσία των αποφάσεων που εκδόθηκαν από τη Κοινωνία των Εθνών, αλλά και διότι η Τσεχοσλοβακία της εποχής εκείνης, και ιδιαίτερα η Πολωνία, θα ακολουθούν πάντα κατά κύριο λόγο μια πολιτική εκπροσώπησης των δικών τους εθνικών συμφερόντων. Η Γερμανία δεν έχει καμία επιθυμία να επιτεθεί σε αυτά τα κράτη και δεν πιστεύει ότι θα είναι προς το συμφέρον αυτών των κρατών να επιτεθούν στη Γερμανία. Αλλά πάνω από όλα: η Πολωνία θα παραμείνει Πολωνία και η Γαλλία θα παραμείνει Γαλλία. Όμως η Σοβιετική Ρωσία είναι ο κρατικά οργανωμένος εκφραστής μιας επαναστατικής κοσμοθεωρίας. Η αντίληψή της για το κράτος είναι μια ομολογία πίστης στην παγκόσμια επανάσταση. Δεν αποκλείεται αύριο ή μεθαύριο αυτή η κοσμοθεωρία να έχει κατακτήσει και τη Γαλλία.

(Πολύ σωστά!)

Αν όμως συμβεί αυτό – και σαν Γερμανός πολιτικός πρέπει να είμαι προετοιμασμένος – τότε είναι βέβαιο ότι αυτό το νέο μπολσεβίκικο κράτος θα γίνει τμήμα της Μπολσεβίκικης Διεθνούς,...

(Πολύ σωστά!)

...πράγμα που σημαίνει ότι η απόφαση για την επίθεση ή μη επίθεση δεν θα λαμβάνεται από δύο ξεχωριστά κράτη σύμφωνα με τη δική τους αντικειμενική κρίση, αλλά αντίθετα θα εκδίδεται από μία ενιαία πηγή. Αλλά σε αυτή την περίπτωση, δηλαδή σε μια τέτοια εξέλιξη, αυτή η πηγή δεν θα είναι πλέον το Παρίσι, αλλά η Μόσχα.

(Δυνατές επιδοκιμασίες.)

Όσο λιγότερο η Γερμανία είναι σε θέση να επιτεθεί στη Ρωσία για καθαρά εδαφικούς λόγους, τόσο περισσότερο είναι σε θέση η Ρωσία ανά πάσα στιγμή να προκαλέσει σύγκρουση με τη Γερμανία μέσω της παράκαμψης των προωθημένων θέσεών της. Η εξακρίβωση του επιτιθέμενου θα ήταν τότε προφανής, γιατί η απόφαση θα ήταν ανεξάρτητη από τα πορίσματα του Συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών. Οι ισχυρισμοί ή οι αντιρρήσεις ότι η Γαλλία και η Ρωσία δεν θα έκαναν τίποτα που θα μπορούσε να τις εκθέσει σε κυρώσεις – από την πλευρά της Αγγλίας ή της Ιταλίας – είναι άνευ σημασίας, διότι δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί τι είδους κυρώσεις θα μπορούσαν θα μπορούσαν ενδεχομένως να είναι αποτελεσματικές ενάντια σε μια τόσο ενοποιημένη συντριπτική κοσμοθεωρητική και στρατιωτική κατασκευή.

Για χρόνια προειδοποιούσαμε για αυτή την εξέλιξη. Όχι επειδή πρέπει να το φοβόμαστε περισσότερο από άλλους, αλλά επειδή μια μέρα θα μπορούσε να έχει τρομερές συνέπειες για όλη την Ευρώπη. Έχουν γίνει προσπάθειες να απορριφθούν οι πιο σοβαρές ανησυχίες μας επισημαίνοντας την ημιτελή φύση του ρωσικού στρατιωτικού οργάνου, ή ακόμα και την δυσκινησία και την ακαταλληλότητά του για ανάπτυξη σε έναν ευρωπαϊκό πόλεμο. Πάντα πολεμούσαμε αυτήν την άποψη, όχι επειδή πιστεύουμε κατά κάποιον τρόπο ότι ο Γερμανός είναι εγγενώς κατώτερος, αλλά επειδή όλοι γνωρίζουμε ότι και οι αριθμοί έχουν τη δική τους βαρύτητα.

Είμαστε ακόμη πιο ευγνώμονες που ο κ. Εντουάρ Εριό μόλις διαφώτισε το γαλλικό κοινοβούλιο σχετικά με την επιθετική στρατιωτική σημασία της Ρωσίας.

(Πολύ ωραία!)

Γνωρίζουμε ότι αυτές οι πληροφορίες του κυρίου Εριό του δόθηκαν από την ίδια τη σοβιετική κυβέρνηση και είμαστε βέβαιοι ότι αυτή δεν θα μπορούσε να προμηθεύσει τον πνευματικό εμπνευστή της νέας συμμαχίας στη Γαλλία με ψευδείς πληροφορίες, όπως δεν έχουμε καμία αμφιβολία για την ορθή διατύπωση αυτών των πληροφοριών από τον κύριο Εριό. Σύμφωνα με αυτές τις πληροφορίες, είναι σαφές, πρώτον, ότι ο ρωσικός στρατός διαθέτει εν καιρώ ειρήνης μια δύναμη 1.350.000 ανδρών, δεύτερον, ότι διαθέτει συνολικά 17.500.000 άνδρες έτοιμους για πόλεμο και σε εφεδρεία, τρίτον ότι είναι εξοπλισμένος με το μεγαλύτερο αριθμό σε άρματα μάχης και τέταρτον ότι διαθέτει την μεγαλύτερη αεροπορική δύναμη στον κόσμο.

Η εισαγωγή αυτού του τεράστιου στρατιωτικού παράγοντα, που μας

περιγράφηκε σαν εξαιρετικό όσον αφορά την κινητικότητα και την ηγεσία του και είναι έτοιμος για δράση ανά πάσα στιγμή στη σκηνή της Κεντρικής Ευρώπης, θα καταστρέψει κάθε πραγματική ευρωπαϊκή ισορροπία. Επιπλέον, εμποδίζει κάθε πιθανή εκτίμηση των αναγκαίων αμυντικών μέσων, επίγειων και εναέριων, για τα εμπλεκόμενα ευρωπαϊκά κράτη, και ειδικότερα για τη Γερμανία, η οποία θεωρείται σαν ο μοναδικός αντίπαλος.

Αυτή η γιγαντιαία κινητοποίηση της Ανατολής ενάντια στην Κεντρική Ευρώπη έρχεται σε αντίθεση όχι μόνο με το γράμμα, αλλά κυρίως με το πνεύμα του Συμφώνου του Λοκάρνο. Εμείς σαν άμεσα εμπλεκόμενοι δεν είμαστε οι μόνοι που το νιώθουμε αυτό, αλλά αυτή η άποψη ευδοκιμεί σε αναρίθμητους ευφυείς άνδρες όλων των εθνών και έχει υποστηριχθεί ανοιχτά παντού, όπως έχει τεκμηριωθεί από δημοσιογράφους και πολιτικούς.

(Επιδοκιμασίες.)

Στις 21 Φεβρουαρίου, ένας Γάλλος δημοσιογράφος μου ζήτησε να του παραχωρήσω συνέντευξη. Επειδή μου είχαν πει ότι το εν λόγω άτομο ήταν ένας από εκείνους τους Γάλλους που, όπως εμείς, προσπαθούσαν να βρουν τρόπους για να καταλήξουμε σε μια συνεννόηση μεταξύ των δύο λαών μας, ήμουν πολύ λιγότερο διατεθειμένος να αρνηθώ, ιδιαίτερα από τη στιγμή που μια τέτοια ενέργεια θα είχε ερμηνευθεί αμέσως σαν ένδειξη έλλειψης σεβασμού μου προς τη γαλλική δημοσιογραφία. Έδωσα τις επιθυμητές πληροφορίες, όπως τις έχω δώσει ανοιχτά στη Γερμανία εκατοντάδες και χιλιάδες φορές, και για άλλη μια φορά προσπάθησα να απευθυνθώ στον γαλλικό λαό με μια έκκληση για την κατανόηση στην οποία πιστεύουμε ολόψυχα και την οποία θα θέλαμε τόσο πολύ να γίνει πραγματικότητα. Εξέφρασα όμως και τη βαθιά μου λύπη για τις απειλητικές εξελίξεις στη Γαλλία που επιφέρει η σύναψη ενός συμφώνου για το οποίο, κατά τη γνώμη μας, δεν υπήρχε καμία απολύτως αναγκαιότητα, αλλά που, αν υλοποιηθεί, αναγκαστικά, θα δημιουργούσε μια νέα κατάσταση πραγμάτων.

Όπως όλοι γνωρίζετε, η συνέντευξη αυτή αποσιωπήθηκε, για λόγους που μας είναι άγνωστοι και δεν δημοσιεύθηκε μέχρι την επόμενη ημέρα μετά την επικύρωση στο γαλλικό κοινοβούλιο.

(Ακριβώς! Ακριβώς!)

Όσο και αν θα συνεχίσω στο μέλλον να είμαι έτοιμος και ειλικρινά πρόθυμος, όπως δήλωσα σε εκείνη τη συνέντευξη, να προωθήσω αυτή τη γερμανογαλλική κατανόηση, γιατί βλέπω σε αυτήν έναν απαραίτητο παράγοντα για την προστασία της Ευρώπης από αμέτρητους κινδύνους και επειδή δεν περιμένω και αδυνατώ να αντιληφθώ οποιοδήποτε όφελος για τους δύο λαούς από οποιαδήποτε άλλη συμπεριφορά, αλλά βλέπω, τους σοβαρότερους γενικούς και διεθνείς κινδύνους, τόσο περισσότερο με ανάγκασε η γνώση της τελικής υπογραφής αυτού του

συμφώνου να αναθεωρήσω τη νέα κατάσταση που δημιουργήθηκε και να βγάλω τα απαραίτητα συμπεράσματα.

(Δυνατό χειροκρότημα.)

Αυτά τα συμπεράσματα είναι εξαιρετικά σοβαρά και γεμίζουν εμάς και εμένα προσωπικά με μια πικρή λύπη. Μόνο που εγώ, δεν είμαι μόνο υποχρεωμένος να κάνω θυσίες για την ευρωπαϊκή κατανόηση, αλλά και να υπακούω στα συμφέροντα του δικού μου λαού.

(Θυελλώδες χειροκρότημα.)

Όσο μια θυσία αντιμετωπίζεται με εκτίμηση και κατανόηση από την άλλη πλευρά, θα συνεχίσω ευχαρίστως αυτή τη θυσία και θα συστήσω στο γερμανικό λαό να κάνει το ίδιο. Αλλά μόλις γίνει φανερό ότι ένας από τους εταίρους δεν εκτιμά πια αυτή τη θυσία, αυτό θα οδηγήσει σε μια μονομερή επιβάρυνση για τη Γερμανία και, συνεπώς, σε μια διάκριση που δεν μπορούμε να ανεχτούμε.

(Δυνατές επιδοκιμασίες.)

Αλλά αυτή την ιστορική ώρα και σε αυτό το μέρος θα ήθελα να επαναλάβω για άλλη μια φορά αυτό που είπα στην πρώτη μου μεγάλη ομιλία στο Ράιχσταγκ τον Μάιο του 1933: Ο γερμανικός λαός θα προτιμούσε να υποστεί οποιαδήποτε ταλαιπωρία και στενοχώρια παρά να εγκαταλείψει την αρχή της τιμής και τη θέληση για ελευθερία και ισότητα των δικαιωμάτων.

(Θυελλώδες χειροκρότημα.)

Αν ο γερμανικός λαός και το Ράιχ πρόκειται να έχουν κάποια αξία για την ευρωπαϊκή συνεργασία, τότε μπορούν να έχουν αυτήν την αξία μόνο σαν ένας ειλικρινής και συνεπώς ισότιμος εταίρος. Από τη στιγμή που θα πάψει να έχει αυτή την αξία, θα χάσει και κάθε ουσιαστική αξία. Δεν θα ήθελα να εξαπατήσουμε τον εαυτό μας ή τον υπόλοιπο κόσμο με ένα λαό, ο οποίος τότε δεν θα είχε καμία αξία, γιατί ουσιαστικά θα του έλειπε το φυσικό αίσθημα της τιμής!

Πιστεύω όμως, ότι ακόμη και την ώρα μιας τόσο πικρής συνειδητοποίησης και δύσκολης απόφασης, δεν πρέπει να απέχουμε παρ' όλα αυτά από την υποστήριξη της ευρωπαϊκής συνεργασίας ακόμη περισσότερο και να αναζητούμε νέους τρόπους για να μπορέσουμε να επιλύσουμε αυτά τα ζητήματα με τρόπο χρήσιμο για όλους.

Έτσι συνέχισα να προσπαθώ να εκφράζω με συγκεκριμένες προτάσεις τα αισθήματα του γερμανικού λαού, ο οποίος, ανησυχώντας για την ασφάλειά του, είναι πρόθυμος να θυσιαστεί για χάρη της ελευθερίας του, αλλά είναι και πρόθυμος ανά πάσα στιγμή να συμμετάσχει σε μια πραγματικά ειλικρινή και εξίσου πολύτιμη ευρωπαϊ-

κή συνεργασία.

(Χειροκροτήματα.)

Μετά από μια δύσκολη εσωτερική πάλη, αποφάσισα λοιπόν εκ μέρους της γερμανικής κυβέρνησης του Ράιχ να υποβάλω σήμερα το ακόλουθο Μνημόνιο στη γαλλική κυβέρνηση και στους άλλους υπογράφοντες το Σύμφωνο του Λοκάρνο:

Μνημόνιο

Αμέσως μετά τη δημοσιοποίηση του Συμφώνου μεταξύ Γαλλίας και Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών που υπογράφηκε στις 2 Μαΐου 1935, η γερμανική κυβέρνηση επέστησε την προσοχή των κυβερνήσεων των άλλων δυνάμεων που υπέγραψαν το Σύμφωνο του Ρήνου του Λοκάρνο στο γεγονός ότι οι υποχρεώσεις που ανέλαβε η Γαλλία στο νέο Σύμφωνο δεν είναι συμβατές με τις υποχρεώσεις της σύμφωνα με το Σύμφωνο του Ρήνου. Η γερμανική κυβέρνηση αιτιολόγησε τότε τη θέση της αναλυτικά τόσο νομικά όσο και πολιτικά. Και συγκεκριμένα με νομικούς όρους στο γερμανικό Μνημόνιο της 25ης Μαΐου 1935, με πολιτικούς όρους στις πολυάριθμες διπλωματικές συνομιλίες που ακολούθησαν στον απόηχο αυτού του Μνημονίου. Οι εμπλεκόμενες κυβερνήσεις γνωρίζουν επίσης ότι ούτε οι γραπτές απαντήσεις τους στο γερμανικό μνημόνιο ούτε τα επιχειρήματα που προέβαλαν μέσω της διπλωματικής οδού ή με δημόσιες δηλώσεις δεν μπόρεσαν να κλονίσουν τη θέση της γερμανικής κυβέρνησης.

Στην πραγματικότητα, όλη η διπλωματική και δημόσια συζήτηση που ακολούθησε από τον Μάιο του 1935 σχετικά με αυτά τα ζητήματα δεν χρησίμευσε παρά μόνο για να επιβεβαιώσει σε όλα τα σημεία την άποψη της γερμανικής κυβέρνησης, την οποία εξέφρασε από την αρχή.

1. Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι η Γαλλοσοβιετική Συμφωνία στρέφεται αποκλειστικά κατά της Γερμανίας.

2. Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι, σύμφωνα με αυτήν, σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ Γερμανίας και Σοβιετικής Ένωσης, η Γαλλία αναλαμβάνει υποχρεώσεις οι οποίες υπερβαίνουν κατά πολύ το καθήκον της σύμφωνα με το καταστατικό της Κοινωνίας των Εθνών και που την αναγκάζουν να αναλάβει στρατιωτική δράση εναντίον της Γερμανίας, ακόμη και αν δεν μπορεί να επικαλεστεί σαν λόγο για μια τέτοια δράση, ούτε μια σύσταση ούτε καν μια υπάρχουσα απόφαση του Συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών.

3. Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, η Γαλλία θα διεκδικήσει για τον εαυτό της το δικαίωμα να αποφασίσει κατά τη διακριτική της ευχέρεια ποιος είναι ο επιτιθέμενος.

4. Είναι λοιπόν σαφές ότι η Γαλλία έχει αναλάβει υποχρεώσεις έναντι της Σοβιετικής Ένωσης, οι οποίες στην πράξη ισοδυναμούν με το να ενεργεί, εάν χρειαστεί, σαν να μην ίσχυε ούτε το Καταστατικό της Κοινωνίας των Εθνών ούτε το Σύμφωνο του Ρήνου, που αναφέρεται σε αυτό το Καταστατικό.

Αυτή η συνέπεια του Γαλλοσοβιετικού Συμφώνου δεν αναιρείται από το γεγονός ότι η Γαλλία έχει διατυπώσει την επιφύλαξη ότι δεν είναι υποχρεωμένη να αναλάβει στρατιωτική δράση κατά της Γερμανίας εάν μια τέτοια ενέργεια την εκθέσει σε κυρώσεις από τις εγγυήτριες δυνάμεις της Ιταλίας και της Μεγάλης Βρετανίας. Παρά την επιφύλαξη αυτή, όμως, αυτό που παραμένει καθοριστικό είναι το γεγονός ότι το Σύμφωνο του Ρήνου δεν βασίζεται μόνο στις εγγυήσεις της Μεγάλης Βρετανίας και της Ιταλίας, αλλά κυρίως στις υποχρεώσεις που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας.

Επομένως, το μόνο ερώτημα είναι εάν η Γαλλία παρέμεινε εντός των ορίων που της επιβλήθηκαν από το Σύμφωνο του Ρήνου όσον αφορά τις σχέσεις της με τη Γερμανία όταν ανέλαβε αυτές τις υποχρεώσεις της Συνθήκης.

Η γερμανική κυβέρνηση όμως πρέπει να απαντήσει αρνητικά σε αυτό το ερώτημα.

Το Σύμφωνο του Ρήνου αποσκοπούσε στην επίτευξη του στόχου της διασφάλισης της ειρήνης στη Δυτική Ευρώπη διασφαλίζοντας ότι η Γερμανία, αφενός, και η Γαλλία και το Βέλγιο, αφετέρου, θα παραιτηθούν για πάντα από τη χρήση στρατιωτικής βίας στις σχέσεις τους μεταξύ τους. Εάν, κατά τη σύναψη του συμφώνου, επιτρέπονταν ορισμένες εξαιρέσεις από αυτήν την παραίτηση από τον πόλεμο πέρα από το δικαίωμα της αυτοάμυνας, ο μόνος πολιτικός λόγος ήταν, όπως ήταν γενικά γνωστό, το γεγονός ότι η Γαλλία είχε αναλάβει προηγουμένως ορισμένες συμμαχικές υποχρεώσεις έναντι της Πολωνίας και της Τσεχοσλοβακίας, τις οποίες δεν ήθελε να θυσιάσει στην ιδέα της απόλυτης διασφάλισης της ειρήνης στη Δύση. Με καθαρή συνείδηση, η Γερμανία αποφάσισε να δεχτεί αυτούς τους περιορισμούς στην αποκήρυξη του πολέμου. Δεν διατύπωσε καμία αντίρρηση για τις συμφωνίες με την Πολωνία και την Τσεχοσλοβακία που είχαν τεθεί στο τραπέζι στο Λοκάρνο από τον εκπρόσωπο της Γαλλίας, με την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι οι συμβάσεις αυτές ήταν σύμφωνες με τη δομή του Συμφώνου του Ρήνου και δεν περιείχαν καμία διάταξη σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 16 του Καταστατικού της Κοινωνίας των Εθνών, όπως προβλέπεται στις νέες γαλλοσοβιετικές συμφωνίες. Σε αυτό αντιστοιχούσε και το περιεχόμενο αυτών των ειδικών συμφωνιών που γνωστοποιήθηκαν στη γερμανική κυβέρνηση εκείνης της εποχής. Ωστόσο, οι εξαιρέσεις που επιτρέπονται στο Σύμφωνο του Ρήνου δεν διατυπώνονται ρητά ώστε να ισχύουν μόνο για την Πολωνία και την Τσεχοσλοβακία, αλλά διατυπώνονται μάλλον αφηρημένα. Ο σκοπός όμως όλων των αντίστοιχων διαπραγματεύσεων ήταν απλώς να βρεθεί μια ισορροπία μεταξύ της γερμανογαλλικής παραίτησης από τον πόλεμο και της επιθυμίας της Γαλλίας να διατηρήσει τις συμμαχικές υποχρεώσεις που είχε ήδη αναλάβει. Αν η Γαλλία τώρα προσπαθεί να εκμεταλλευτεί την αφηρημένη διατύπωση των πολεμικών δυνατοτήτων που επιτρέπονται από το Σύμφωνο του Ρήνου για να συνάψει μια νέα συμμαχία με ένα στρατιωτικά πολύ εξοπλισμένο κράτος ενάντια στη Γερμανία, εάν επιλέξει να συνεχίσει, με τόσο αποφασιστικό τρόπο, να επιβάλλει όρια στην παραίτηση από τον πόλεμο που έχει συμφωνηθεί

μεταξύ της ίδιας και της Γερμανίας και αν, στην πορεία, δεν περιοριστεί καν στους καθιερωμένους επίσημους νομικούς περιορισμούς, όπως προαναφέρθηκε, έχει τελικά δημιουργήσει μια εντελώς νέα κατάσταση και έχει καταστρέψει το πολιτικό σύστημα του Συμφώνου του Ρήνου τόσο κατά την έννοια όσο και στην πράξη.

(Δυνατή επιδοκιμασία.)

Οι πιο πρόσφατες συζητήσεις και τα ψηφίσματα του γαλλικού κοινοβουλίου έδειξαν ότι η Γαλλία, παρά τη θέση της Γερμανίας, είναι αποφασισμένη να θέσει οπωσδήποτε σε ισχύ το Σύμφωνο με τη Σοβιετική Ένωση και μάλιστα οι συνομιλίες σε διπλωματικό επίπεδο αποκάλυψαν μάλιστα ότι η Γαλλία θεωρεί ήδη τον εαυτό της δεσμευμένο στο Σύμφωνο λόγω της υπογραφής του στις 2 Μαΐου 1935. Ενάντια σε μια τέτοια εξέλιξη στην ευρωπαϊκή πολιτική, η γερμανική κυβέρνηση του Ράιχ δεν μπορεί να παραμείνει αδρανής εκτός αν επιθυμεί να εγκαταλείψει ή να προδώσει τα συμφέροντα του γερμανικού λαού που της έχουν ανατεθεί.

Κατά τις διαπραγματεύσεις των τελευταίων ετών, η γερμανική κυβέρνηση υπογράμμιζε πάντα ότι σκοπεύει να τηρήσει και να εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το σύμφωνο του Ρήνου, εφόσον τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη είναι πρόθυμα, από την πλευρά τους, να τηρήσουν το σύμφωνο αυτό. Αυτή η αυτονόητη προϋπόθεση δεν μπορεί πλέον να θεωρηθεί ότι υφίσταται όσον αφορά τη Γαλλία. Η Γαλλία απάντησε στις επανειλημμένες φιλικές προσφορές και τις ειρηνικές διαβεβαιώσεις που της έγιναν από τη Γερμανία, παραβιάζοντας το Σύμφωνο του Ρήνου με βάση μια στρατιωτική συμμαχία με τη Σοβιετική Ένωση που στρέφεται αποκλειστικά κατά της Γερμανίας.

Ως εκ τούτου, το Σύμφωνο του Ρήνου του Λοκάρνο έχασε το εσωτερικό του νόημα και ουσιαστικά έπαψε να υπάρχει.

(Δυνατή επιδοκιμασία.)

Κατά συνέπεια, η Γερμανία δεν θεωρεί πλέον τον εαυτό της δεσμευμένο από αυτό το Σύμφωνο που έχει λήξει.

(Θυελλώδες χειροκρότημα.)

Η γερμανική κυβέρνηση είναι πλέον αναγκασμένη να αντιδράσει στη νέα κατάσταση που δημιουργεί αυτή η συμμαχία, μια κατάσταση που επιδεινώνεται από το γεγονός ότι η γαλλοσοβιετική συνθήκη έχει συμπληρωθεί από μια συνθήκη συμμαχίας μεταξύ Τσεχοσλοβακίας και Σοβιετικής Ένωσης με ρυθμίσεις που είναι ακριβώς παράλληλες. Προς το συμφέρον του αρχέγονου δικαιώματος κάθε λαού να διασφαλίζει τα σύνορά του και να διατηρεί τις δυνατότητές του για άμυνα, η γερμανική κυβέρνηση του Ράιχ έχει αποκαταστήσει από σήμερα την πλήρη και απεριόριστη κυριαρχία του Ράιχ στην αποστρατιωτικοποιημένη ζώνη

της Ρηνανίας.

(Συνεχές θυελλώδες χειροκρότημα και ζητωκραυγές. Οι βουλευτές σηκώνονται από τις θέσεις τους και επευφημούν τον Αρχηγό.)

Αλλά για να αποφευχθεί οποιαδήποτε παρερμηνεία των προθέσεών της και για να μην υπάρξει αμφιβολία για τον καθαρά αμυντικό χαρακτήρα αυτού του μέτρου, καθώς και για να εκφράσει την αιώνια επιθυμία της για μια πραγματική ειρήνη στην Ευρώπη μεταξύ κρατών με ίσα δικαιώματα και ίσο σεβασμό, η γερμανική κυβέρνηση του Ράιχ δηλώνει έτοιμη να συνάψει αμέσως νέες συμφωνίες για τη δημιουργία ενός συστήματος ευρωπαϊκής διατήρησης της ειρήνης με βάση τις ακόλουθες προτάσεις.

1. Η γερμανική κυβέρνηση του Ράιχ δηλώνει πρόθυμη να αρχίσει αμέσως διαπραγματεύσεις με τη Γαλλία και το Βέλγιο για τη δημιουργία αμοιβαίας αποστρατιωτικοποιημένης ζώνης...

(δυνατά χειροκροτήματα)

...και να δώσει εξαρχής τη συγκατάθεσή της σε μια τέτοια πρόταση, ανεξάρτητα από την έκταση και τα αποτελέσματα, υπό την προϋπόθεση, ωστόσο, της πλήρους ισοτιμίας.

(Άλλο ένα δυνατό χειροκρότημα.)

2. Η γερμανική Κυβέρνηση του Ράιχ προτείνει να συναφθεί σύμφωνο μη επίθεσης μεταξύ Γερμανίας, Γαλλίας και Βελγίου, προκειμένου να διασφαλιστεί το άθικτο και το απαραβίαστο των συνόρων στη Δύση, του οποίου είναι πρόθυμη να ορίσει τη διάρκεια του στα 25 χρόνια.

(Δυνατή επιδοκιμασία.)

3. Η γερμανική κυβέρνηση του Ράιχ επιθυμεί να καλέσει την Αγγλία και την Ιταλία να υπογράψουν αυτή τη συνθήκη σαν εγγυήτριες δυνάμεις.

(Δυνατή επιδοκιμασία.)

4. Η γερμανική κυβέρνηση του Ράιχ συμφωνεί, εάν η Βασιλική Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών το επιθυμεί και τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη το κρίνουν σκόπιμο, να συμπεριλάβει τις Κάτω Χώρες σε αυτό το σύστημα συνθηκών.

(Επιδοκιμασία.)

5. Προκειμένου να ενισχυθούν περαιτέρω αυτές οι συμφωνίες ασφαλείας μεταξύ των δυτικών δυνάμεων, η γερμανική κυβέρνηση του Ράιχ είναι έτοιμη να συνάψει ένα αεροπορικό σύμφωνο που θα είναι ικανό να

αποτρέψει αυτόματα και αποτελεσματικά τον κίνδυνο αιφνίδιων αεροπορικών επιθέσεων.

(Χειροκροτήματα.)

6. Η γερμανική κυβέρνηση του Ράιχ επαναλαμβάνει την προσφορά της να συνάψει σύμφωνα μη επίθεσης με τα κράτη που συνορεύουν με τη Γερμανία στα ανατολικά, όπως και με την Πολωνία. Λόγω του γεγονότος ότι η κυβέρνηση της Λιθουανίας έχει προβεί σε κάποια διόρθωση στη στάση της σχετικά με την περιοχή του Μέμελ τους τελευταίους μήνες, η γερμανική κυβέρνηση του Ράιχ αποσύρει την εξαίρεση που κάποτε ήταν υποχρεωμένη να κάνει όσον αφορά τη Λιθουανία και δηλώνει την προθυμία της να υπογράψει ένα παρόμοιο σύμφωνο μη επίθεσης και με τη Λιθουανία, υπό την προϋπόθεση της αποτελεσματικής ανάπτυξης της εγγυημένης αυτονομίας για την περιοχή του Μέμελ.

(Χειροκροτήματα.)

7. Τώρα που έχει επιτευχθεί η τελική ισότητα δικαιωμάτων για τη Γερμανία και η πλήρης κυριαρχία της σε ολόκληρη την επικράτεια του γερμανικού Ράιχ έχει αποκατασταθεί, η γερμανική κυβέρνηση του Ράιχ θεωρεί ότι ο κύριος λόγος για την προηγούμενη αποχώρησή της από την Κοινωνία των Εθνών έχει αποκατασταθεί. Ως εκ τούτου, είναι έτοιμη να ενταχθεί ξανά στην Κοινωνία των Εθνών.

(Δυνατό χειροκρότημα.)

Εκφράζει την προσδοκία ότι, σε εύλογο χρονικό διάστημα, θα διευκρινισθεί με φιλικές διαπραγματεύσεις το ζήτημα της ισότητας των αποικιακών δικαιωμάτων και το ζήτημα του διαχωρισμού του καταστατικού της Κοινωνίας των Εθνών από τη βάση της, αυτής των Βερσαλλιών.

(Άλλο ένα δυνατό χειροκρότημα.)

Άνδρες, βουλευτές του γερμανικού Ράιχσταγκ! Σε αυτήν την ιστορική στιγμή που τα γερμανικά στρατεύματα καταλαμβάνουν επί του παρόντος τις μελλοντικές φρουρές εν καιρώ ειρήνης στις δυτικές επαρχίες του Ράιχ,...

(θυελλώδη χειροκροτήματα και ζητωκραυγές· οι βουλευτές σηκώνονται.)

...ας ενωθούμε όλοι μαζί για να σταθούμε σε δύο ιερούς, εσωτερικούς όρκους:

(Το Ράιχσταγκ σηκώνεται.)

Πρώτον, στον όρκο, ότι δεν θα υποκύψουμε ποτέ σε καμία δύναμη ή

οποιαδήποτε βία για να αποκαταστήσουμε την τιμή του λαού μας και θα προτιμούσαμε να πεθάνουμε έντιμα από την πιο σοβαρή δυστυχία από το να συνθηκολογήσουμε ποτέ μπροστά της...

(δυνατή επιδοκιμασία)

και

δεύτερον στον όρκο, ότι τώρα περισσότερο από ποτέ θα αφοσιωθούμε στην επίτευξη κατανόησης μεταξύ των λαών της Ευρώπης και ιδιαίτερα σε μια κατανόηση με τους δυτικούς λαούς και τους γείτονές μας.

(Ξανά επιδοκιμασίες.)

Μετά από τρία χρόνια, πιστεύω ότι σήμερα ο αγώνας για τη γερμανική ισότητα δικαιωμάτων μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει ολοκληρωθεί. Πιστεύω ότι ο αρχικός λόγος για την προηγούμενη αποχώρησή μας από μια συλλογική ευρωπαϊκή συνεργασία έχει πλέον πάψει να υφίσταται.

Αν, λοιπόν, είμαστε πρόθυμοι να επανέλθουμε σε αυτή τη συνεργασία, το κάνουμε με την ειλικρινή επιθυμία ότι αυτά τα γεγονότα και η αναδρομή σε εκείνα τα χρόνια θα μας βοηθήσουν να καλλιεργήσουμε μια βαθύτερη κατανόηση αυτής της συνεργασίας και μεταξύ άλλων ευρωπαϊκών λαών.

Δεν έχουμε εδαφικές διεκδικήσεις στην Ευρώπη. Πάνω απ’ όλα, γνωρίζουμε ότι όλες οι εντάσεις που προκύπτουν είτε από λανθασμένους εδαφικούς προσδιορισμούς είτε από τη δυσαναλογία του πληθυσμού με τους χώρους διαβίωσής του δεν μπορούν ποτέ να λυθούν με πολέμους στην Ευρώπη. Ελπίζουμε όμως, ότι η ανθρώπινη διορατικότητα θα συμβάλει στην ανακούφιση της οδυνηρότητας αυτής της κατάστασης και στην ανακούφιση των εντάσεων μέσω μιας σταδιακής εξελικτικής διαδικασίας που θα χαρακτηρίζεται από την ειρηνική συνεργασία.

Και συγκεκριμένα, σήμερα αισθάνομαι πάνω απ’ όλα την ανάγκη να τιμήσουμε τις υποχρεώσεις που μας επιβάλλει η εθνική τιμή και η ελευθερία που ανακτήσαμε, υποχρεώσεις όχι μόνο απέναντι στο δικό μας λαό, αλλά και απέναντι στα άλλα ευρωπαϊκά κράτη.

Σε αυτό το σημείο, λοιπόν, θα ήθελα να υπενθυμίσω στα μυαλά των ευρωπαίων πολιτικών τις σκέψεις που εξέφρασα στα δεκατρία σημεία της τελευταίας ομιλίας μου εδώ, με την διαβεβαίωση ότι εμείς οι Γερμανοί είμαστε πρόθυμοι να κάνουμε ό,τι είναι δυνατό και απαραίτητο για την υλοποίηση αυτών των πολύ ρεαλιστικών ιδεών.

Σύντροφοί μου του κόμματος! Εδώ και τρία χρόνια ηγούμαι της κυβέρνησης του γερμανικού Ράιχ και συνεπώς και του γερμανικού λαού. Μεγάλες είναι οι επιτυχίες που μου επέτρεψε η Πρόνοια να πετύχω για την πατρίδα μας αυτά τα τρία χρόνια. Σε όλους τους τομείς της εθνικής, πολιτικής και οικονομικής μας ζωής η θέση μας έχει βελτιωθεί. Αλλά σήμερα μπορώ επίσης να ομολογήσω ότι κατά τη διάρ-

κεια αυτής της περιόδου με βάραιναν πολλές ανησυχίες και αμέτρητες νύχτες χωρίς ύπνο, που συνοδεύονταν από ημέρες γεμάτες δουλειά.

Μπόρεσα να τα κάνω όλα αυτά μόνο γιατί δεν ένιωσα ποτέ δικτάτορας του λαού μου, αλλά πάντα μόνο σαν Αρχηγός του και συνεπώς εκπρόσωπός του.

(Θυελλώδες χειροκρότημα.)

Για δεκατέσσερα χρόνια, αγωνίστηκα για την εσωτερική συναίνεση του γερμανικού λαού με τα ιδεώδη μου και μετά, χάρη στην εμπιστοσύνη του, διορίστηκα από τον αξιοσέβαστο Στρατάρχη. Αλλά από τότε αντλώ όλη μου την ενέργεια αποκλειστικά από την ευτυχισμένη συνείδηση ότι είμαι άρρηκτα συνδεδεμένος με τον λαό μου σαν άνδρας και σαν Αρχηγός.

Δεν μπορώ να κλείσω αυτή την ιστορική περίοδο της αποκατάστασης της τιμής και της ελευθερίας του λαού μου, χωρίς τώρα να ζητήσω από το γερμανικό λαό να δώσει σε μένα και συνεπώς σε όλους τους συνεργάτες μου και τους συναγωνιστές μου την εκ των υστέρων συγκατάθεσή του για όλες αυτές τις συχνά φαινομενικά εσκεμμένες αποφάσεις που έπρεπε να πάρω, τα σκληρά μέτρα που έπρεπε να πάρω και τις μεγάλες θυσίες που έπρεπε να κάνω αυτά τα χρόνια.

Γι’ αυτό αποφάσισα να διαλύσω σήμερα το γερμανικό Ράιχσταγκ, ώστε ο γερμανικός λαός να μπορέσει να αποφανθεί για την ηγεσία μου και των συνεργατών μου.

(Δυνατά μπράβο!)

Σε αυτά τα τρία χρόνια, η Γερμανία ανέκτησε για άλλη μια φορά την τιμή της, ξαναβρήκε την πίστη της, ξεπέρασε τη μεγαλύτερη οικονομική της κρίση και εγκαινίασε μια νέα πολιτιστική άνοδο. Πιστεύω ότι μπορώ να το πω αυτό ενώπιον της συνείδησής μου και του Θεού μου.

Ζητώ τώρα από το γερμανικό λαό να με ενισχύσει στην πίστη μου και, με τη δύναμη της θέλησής του, να συνεχίσει να μου δίνει τη δική του δύναμη, ώστε να μπορώ με θάρρος να υπερασπιστώ την τιμή και την ελευθερία του ανά πάσα στιγμή, να εξασφαλίσω την οικονομική του ευημερία και έτσι να συμβάλλω στη διατήρηση της ειρήνης.

(Θυελλώδη χειροκροτήματα. – Οι βουλευτές σηκώνονται. – Δυνατές ζητωκραυγές. – Άλλο ένα συνεχές χειροκρότημα.)

Πρόεδρος Γκαίρινγκ: Βουλευτές μου! Διαβάζω το **διάγγελμα του Αρχηγού**:

Με την πρόθεση να δοθεί στον γερμανικό λαό η ευκαιρία, να δώσει την επίσημη έγκρισή του στην τριετή πολιτική της αποκατάστασης της εθνικής τιμής και της κυριαρχίας του Ράιχ, που ολοκληρώθηκε σήμερα, σε συνδυασμό με την ειλικρινή προσπάθεια για μια αληθινή συμφιλίωση και κατανόηση μεταξύ των λαών, με βάση τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες

υποχρεώσεις, ***διαλύω το Ράιχσταγκ*** *στα τέλη της 28ης Μαρτίου 1936. Οι* ***νέες εκλογές*** *για το Ράιχσταγκ θα γίνουν την Κυριακή, 29 Μαρτίου 1936.*

Βουλευτές μου! Μόλις ζήσατε μια ώρα τεράστιας σημασίας για τον λαό και την πατρίδα μας. Η Γερμανία, ο λαός μας, είναι ελεύθερη. Πριν από χρόνια, ο Αρχηγός υποσχέθηκε να αποκαταστήσει την ελευθερία και την τιμή του γερμανικού λαού. Η πάλη του, οι αποφάσεις του, ο μεγάλος αγώνας του, τα κατάφεραν· η υπόσχεση εκπληρώθηκε. Σαφώς το μέλλον βρίσκεται μπροστά μας, που μας έδειξε ο ίδιος, εξίσου ξεκάθαρο με το μονοπάτι που μας οδηγούσε ο ίδιος στο παρελθόν. Σήμερα, βουλευτές, δεν χρειάζεται να δώσουμε νέες διαβεβαιώσεις στον Αρχηγό. Κάντε το καθήκον σας. Να αποδείξετε ότι ένας λαός και ένας Αρχηγός γεννούν και μόνο θέληση. Οι λαοί και τα έθνη του κόσμου και της Ευρώπης άκουσαν το κάλεσμα του Αρχηγού μας. Το τελευταίο εμπόδιο για μια ειλικρινή κατανόηση έχει πλέον πέσει. Ό,τι κι αν μας επιβάλει η μοίρα, είμαστε έτοιμοι. Με πίστη στον Παντοδύναμο, με εμπιστοσύνη στον Αρχηγό και με πίστη στη δύναμη του λαού μας, θα συνεχίσουμε το δρόμο μας με ειρήνη και ασφάλεια και σύμφωνα με τον όρκο που μόλις δώσατε στον Αρχηγό, θα τον υποστηρίξουμε ακλόνητα σε κάθε στιγμή του αγώνα και της ζωής. Είμαστε έτοιμοι – όλος ο γερμανικός λαός είναι προετοιμασμένος γι’ αυτό – να θέσουμε τα πάντα, ακόμα και τη ζωή μας, για να μπορέσει η Γερμανία να ζήσει. Για τον Αρχηγό μας και για τον λαό μας:

Ζήτω η Νίκη! Ζήτω η Νίκη! Ζήτω η Νίκη!

(Οι Βουλευτές έχουν σηκωθεί και συμμετέχουν στις ζητωκραυγές.)

Η συνεδρίαση ολοκληρώθηκε.

(Οι Βουλευτές στέκονται και τραγουδούν τον πρώτο στίχο του ύμνου του Χορστ Βέσσελ και του εθνικού ύμνου της Γερμανίας.)

(Η συνεδρίαση λήγει στις 13:40.)